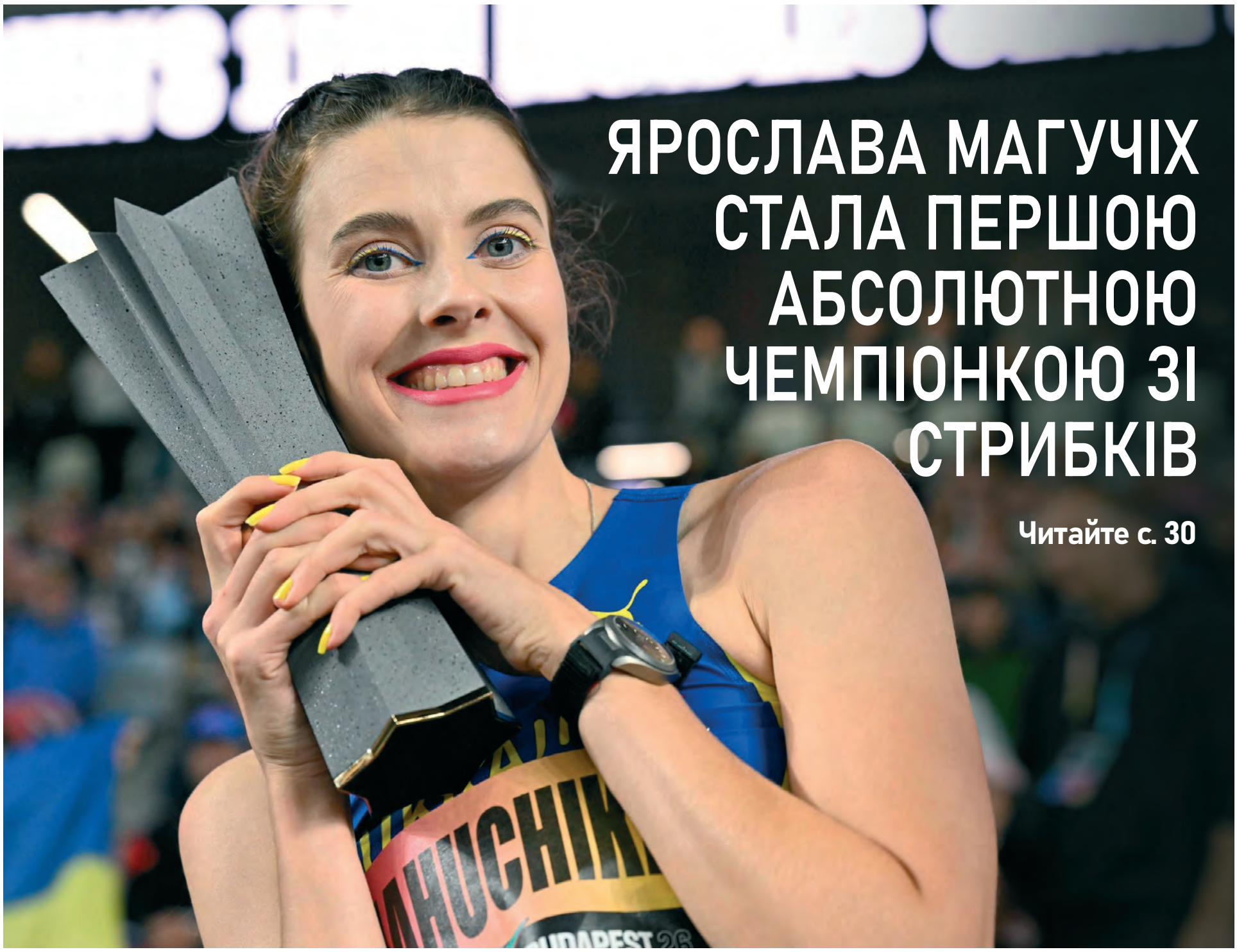
Тижневик «Міст» №39 (№1470) September 24, 2026

weekly.meest.com

MeestWeekly

ЯРОСЛАВА МАГУЧІХ СТАЛА ПЕРШОЮ АБСОЛЮТНОЮ ЧЕМПІОНКОЮ ЗІ СТРИБКІВ

Читайте с. 30

ЯК ПО НОТАХ

ЗСУ провели воєнну операцію «Вівальді»

с. 5

«ЧОРНИЙ» РЕКОРД КРЕМЛЯ

У війні проти України Росія втратила 1,5 млн своїх військових

с. 9

A-TEAM Home Care

Over $2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати
за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

Happening LIST FINALIST BUCKS COUNTY'S BEST 2021 · the BEST 2019 Courier Times · the BEST 2020 Courier Times · Happening LIST FINALIST MONTGOMERY COUNTY'S BEST 2020

РФ НА ПОРОЗІ ЄС І НАТО

■ Євген Клен

Москва системно нарощує удари по прикордонній інфраструктурі Заходу України та посилює провокації з безпілотними літальними апаратами (БпЛА) біля повітряного простору країн НАТО. Про це повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW). Приводом для таких висновків стала атака на локомотив потяга поблизу пункту пропуску Ягодин на українсько-польському кордоні. Саме через цей пункт того дня поверталися з Києва європейські посадовці, які брали участь у конференції YES.

Серед пасажирів потяга були: Гюнтер Сауттер, радник із питань зовнішньої політики Німеччини; Робін Ваґенер, депутат Бундестагу; Борис Джонсон, екссглава британського уряду. Укрзалізниця встигла евакуювати склад приблизно за 15 хвилин до влучання. «Російська Федерація (РФ) дедалі частіше завдає ударів по українських прикордонних пунктах і посилює вторгнення БпЛА у європейський повітряний простір, аби залякати НАТО й змусити Альянс відмовитися від підтримки України», — вважають в ISW.

Експерти нагадали, що випадок у Ягодині не був поодиноким: починаючи із серпня ц. р. російські війська завдали ударів уже по чотирьох прикордонних переходах між Україною та Молдовою. Вони акцентували на необхідності перегляду оборонної концепції повітряного простору НАТО. Зокрема, розглянути можливість збивати російські цілі ще над територією України, поки ті не наблизилися до кордонів НАТО, а також прискорити посилення української протиповітряної оборони (ППО).

Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України, назвав згаданий удар РФ фактичним терором Путіна, що вже впритул наблизився до дверей Європейського Союзу (ЄС) і НАТО. Борис Джонсон також прокоментував удар по потягу біля польського кордону, охарактеризували дії Путіна як прояв «схибленої логіки», що межує з відвертим шаленством. Він підкреслив, що удари поблизу кордонів ЄС і НАТО свідчать про готовність Кремля іти на дедалі більший ризик заради залякування Заходу.

Політик також висловив обурення тим фактом, що Україна отримує занадто мало засобів ППО від західних партнерів. Крім того, закликав передати Україні 140 млрд EUR заморожених російських активів, що лежать у бельгійському дипозитарії, або хоча б ті 10 млрд GBP, що лежать у Лондоні. «Українці переможуть — це стало мені зрозуміло з перебування в їхній чудовій країні. Але ми набагато швидше покінчимо з цією жахливою війною, якщо всі поставимося до цього серйозно та надамо їм те, що вони потребують і заслуговують», — додав він.

Марк Рютте, генеральний секретар НАТО, відзначив, що російський удар по локомотиву пасажирського потяга в Україні неподалік кордону з Республікою Польща (РП) свідчить про відчай Кремля. За його словами, РФ дедалі безвідповідальніше продовжує війну, намагаючись залякати союзників і послабити їхню підтримку України. Посадовець наголосив, що російський диктатор помиляється, якщо розраховує на розкол Альянсу: «Він думає, що може спинити нас від підтримки України, що може підірвати нашу єдність. Та він помиляється». Рютте запевнив, що союзники й надалі збільшуватимуть допомогу Україні, а НАТО захищатиме кожен сантиметр території держав-членів.

Своєю чергою Дональд Туск, прем'єр-міністр РП, скликав спеціальну нараду, в якій узяли участь міністри й особи, відповідальні за силові структури. Через згадані удари РФ по Україні польські військові підіймали в повітря винищувачі, а служби попереджали жителів прикордонних регіонів про загрозу. Один із російських БпЛА завдав удару по потягу Київ—Варшава перед кордоном з РП, інший — біля прикордонного переходу Дорогуськ—Ягодин. Польський повітряний простір кілька годин охороняли літаки F-16, гвинтокрили та літак повітряної розвідки SAAB.

Водночас Владислав Косиняк-Камиш, міністр національної оборони РП, поінформував, що польські системи виявили атаку по Заходу України більше як десятка реактивних дронів «Герань-5». Один із них влучив за 1 км від кордону з РП, інший — за 5 км. А Яцек Горишевський, глава Оперативного командування видів Збройних сил РП, відмітив, що для Польщі загроза була реальною. Пізніше польська поліція отримала повідомлення про ймовірний вибух у Люблінському воєводстві.

Відтак Радослав Сікорський, міністр закордонних справ РП, заявив, що НАТО має активніше проводити військові навчання біля кордонів Калінінградської області РФ. Він звернув увагу, що російських військ там зараз практично немає: «Отже, Путін знає або припускає, що НАТО є мирним альянсом і ми не скористаємося його локальною слабкістю. Можливо, це помилка. Тож пропоную, щоб ми проводили настільки агресивні навчання на нашому боці, щоб диктатор не був упевнений у тому, що саме ми зробимо. І щоб через це йому довелося перекинути частину сил з України». Міністр також указав, що РП не блокуватиме перемовних кластерів для вступу України до ЄС.

«А якби Росія напала, ми б діяли без обмежень і достатньо швидко перемогли б її. У нас безперечна перевага над РФ в авіації. Це близько 2,5 тис. літаків», — переконував глава польського зовнішньополітичного відомства. Проте слова «у нас» стосувалися НАТО, а не РП, у якої парк бойової авіації налічує до 80 літаків. Для порівняння: авіапарк РФ налічує близько 300 бойових літаків.

Марія Захарова, представниця Міністерства закордонних справ (МЗС) РФ, назвала слова польського міністра «русофобією головного мозку». У своїй заяві вона зазначила, що Сікорський говорив про можливу швидку перемогу Польщі над Росією. Хоча насправді він мав на увазі потенційний конфлікт РФ із НАТО.

Сергій Лавров, міністр закордонних справ РФ, висловив сподівання, що в європейських столицях почули російські застереження: «Ми не раз повторювали, що не маємо наміру нападати на Європу, у нас немає жодних інтересів займатися цим. Але якщо Європа, яка щодня розповідає про підготовку до війни проти Росії, нападе на Російську Федерацію, то це буде вже зовсім інша війна, і вона буде дуже короткою». А Микола Патрушев, помічник володаря Кремля, пригрозив, що в разі воєнних дій проти Москви Варшава зникне за два-три дні.

На цю заяву відреагував Радослав Сікорський. Він сказав, що російські представники вже близько 20 років погрожують Польщі ядерною війною, але Москва має розуміти наслідки таких заяв: «Радянським, а тепер уже російським товаришам варто усвідомити співвідношення сил. Вони теж повинні розуміти, на що йдуть, коли погрожують нам». Польський міністр визнав, що РФ має перевагу у сфері ядерних озброєнь. Водночас констатував, що війна проти України продемонструвала складність використання цієї переваги для досягнення поставлених цілей. «Якби Росія могла вирішити цю війну за допомогою ядерного шантажу, вона б уже це зробила», — зауважив глава відомства.

Тим часом Білорусь перекинула свої війська до кордонів з РП і Литвою. До маневрів залучили механізовані й танкові батальйони, а частину навчань організували неподалік від Сувальського коридору. Військовим наказали відпрацювати охорону кордону, протидію диверсійно-розвідувальним групам, а також захист від атак БпЛА і легких літаків. Міністерство оборони Республіки Білорусь назвало ці маневри «суто оборонними».

MeestWeekly

**The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil**

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

**Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation.
The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.**

Видає корпорація «Міст Медіа».
Виходить щочетверга (52 рази в рік).
Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бесяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200, Piscataway, NJ 08854. Tel.: 862-682-4224
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

**Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342**

**Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:**
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: $85/year, $55/half of year.

**Ціна одного числа договірна.
Поштова достава**
у США: $85/рік, $55/пів року.

**Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:**
Meest Media Inc., 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200, Piscataway, NJ 08854

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних аґенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

ЯК ПО НОТАХ

ЗСУ провели воєнну операцію «Вівальді»

■ Петро Йосип

Українське військове командування провело контрнаступальні операції проти російського виступу на північний захід від Лимана. Про це повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW). Андрій Білецький, командир 3-го армійського корпусу Збройних сил України (ЗСУ), здійснення операції «Вівальді» підтвердив. Він розповів, що в режимі інформаційної тиші українці знищили осередки інфільтрації росіян. Загалом удалося зачистили 75 кв. км, і ще 10 кв. км — неокуповані. «Імовірно, українські війська досягли навіть більших успіхів, ніж ті, про які поінформував бригадний генерал, і російські джерела починають визнавати ці здобутки», — зазначили аналітики.

ВТРАТИ НЕ СХОВАТИ

Один відомий російський «воєнкор» визнав, що російські сили намагаються витіснити українські підрозділи з Колодязів. Це завуальоване підтвердження того, що українські війська, імовірно, звільнили цей населений пункт.

А інші російські військові блогери відзначили погіршення ситуації для російських сил у цьому районі, зокрема на північ і південь від Колодязів.

Один із них попередив, що північний фланг російської Південної групи військ, що діє в районі на південний схід від Лимана та на схід від Краматорська, зараз вразливий для українських контратак і зусиль щодо перехоплення. Він також підтвердив, що російські війська втратили позиції на південь від Лимана й пробують повернути собі позиції в місті.

Російське військове командування на місцях намагається приховати масштаби російських утрат, швидко формуючи штурмові загони з непідготовленого особового складу, щоби повернути собі територію, але вище російське військове командування знає правду.

За словами генерала Білецького, однією зі своїх переваг росіяни вважають так звану тактику інфільтрації, що подекуди сягає десятків кілометрів у глибину українських позицій. Тому одним із перших завдань 3-го армійського корпусу стало її руйнування. Унаслідок пошуково-ударних дій українських підрозділів удалося знищити засоби інфільтрації в районах Новоселівки, Ярової, Коров'ячого Яру й Олександрівки. На підготовчому етапі операції бійці 3-го армійського корпусу звільнили с. Середнє в Донецькій області. Воно деокуповане і тепер цілковито перебуває під контролем України.

Ще одним критично важливим завданням було перетяти логістику росіян. Підрозділам безпілотних систем корпусу вдалося перерізати логістичні маршрути російської армії. «Внаслідок ударів російські війська перенесли постачання паливно-мастильних матеріалів за межі України — до Воронезької області: був згорнутий трубогін і винесені склади», — відмітив командувач. Утрати Збройних сил Російської Федерації (РФ) після операції «Вівальді» — 1,5 тис. солдатів, 13 тис. дронів, 120 гармат, три танки й сотні одиниць військової техніки.

СИТУАЦІЯ З РАКЕТАМИ

Водночас в Україні майже вичерпалися запаси ракет американського виробництва AIM-120 і AIM-9 для винищувачів F-16, якими перехоплюють російські крилаті ракети й нові реактивні дрони. А нові масштабні постачання зі США малоймовірні внаслідок виснаження американських складів через війну з Іраном.

За даними The Economist, українській протиповітряній обороні (ППО) бракує ракет для збиття нових російських безпілотних літальних апаратів (БпЛА) «Герань-4» та «Герань-5», які літають зі швидкістю до 600 км/год, а темпи їхнього виробництва в РФ сягають вже близько 3 тис. одиниць на місяць.

Турбореактивні двигуни до них здебільшого надходять із Китаю, проте частину агрегатів виготовляють безпосередньо в РФ на контрабандних західних 3D-принтерах. Поряд із габаритнішими дронами «Бандероль» ці БпЛА нагадують радше недорогі крилаті ракети. Україна розробляє власні дрони-перехоплювачі для протидії російським БпЛА, однак ситуація із захистом від балістичного озброєння складніша.

Є певні очікування від майбутньої передачі Україні кількох старіших франко-італійських батарей ППО SAMP/T разом із ракетами Aster до кінця 2026-го. Наступного року Україна має отримати вісім новітніх комплексів версії SAMP/T NG. На відміну від PAC-3, що використовує кінетичне перехоплення (пряме влучання), ракета Aster оснащена бойовою частиною, яка вибухає поруч із ворожою ракетою. Джерела у французькій армії стверджують, що в деяких аспектах вона перевершує Patriot. Її вартість також становить менш ніж половину від 7 млн USD — ціни останньої експортної версії PAC-3.

Крім того, за ліцензією в Німеччині планують виробляти до 200 менш потужних ракет PAC-2 на рік, частина з яких може надійти до України за згодою країн НАТО. Фундаментально змінити ситуацію покликаний спільний європейсько-український проєкт Freyja, амбітність якого порівнюють із програмою польоту на Місяць. Його мета — надати Україні та її європейським союзникам значно дешевшу й масовішу альтернативу ракетам PAC-3, що працюватиме з радарами та системами передавання даних стандарту НАТО.

Запланований перехоплювач базується на українській балістичній ракеті малої дальности FP-7. Сенсори, системи наведення та керування постачатимуть 12 європейських оборонних компаній, серед яких французька Thales, італійська Leonardo, німецька Diehl і шведська Saab.

Українські сили оборони вже почали використовувати нові технології від розробників оборонного кластера Brave1 для знищення російських ракет-дронів «Бандероль». У компанії наголосили, що росіяни постійно змінюють тактику атак на українські міста та застосовують нові види озброєння. Тож українські розробники вже створили кілька продуктів, здатних протидіяти «Бандеролям». Зараз їх удосконалюють і готують до масштабнішого використання. Окремо в Brave1 підкреслили, що вартість збиття такими засобами суттєво нижча за ціну російського апарата.

ДИПЛОМАТІЯ В ПОМІЧ

Своєю чергою Володимир Зеленський заявив, що на найближчі місяці Україна має два плани дій: активізація дипломатії для зменшення російського терору та посилення України за рахунок розвитку власного захисту від балістичних ракет і реактивних дронів. «Наше слабке місце — антибалістична можливість. Ми посилимося. Ми повинні закрити кілька речей. Гадаю, ми будемо рухатись максимально швидко до цього результату», — запевнив він.

А ще, за словами президента, наступного року США збільшать обсяги власного виробництва антибалістичних ракет, і Україна розраховує на їхнє отримання. Зеленський зауважив, що протибалістичний захист буде потрібен Україні й після закінчення війни також. «Ми розраховуємо на такі системи щодо захисту нашої держави, тому будемо наступного року збільшувати обсяги. Я в цьому впевнений абсолютно», — сказав український лідер. І додав, що йдеться не лише про спроможності України розвивати антибалістику та нарощування виробництва в США відповідних засобів.

Путін посилює удари перед виборами в РФ, але глава української держави пообіцяв, що Україна відповідатиме й уже відповідає на кожен удар. Щодо захисту від реактивних дронів РФ в Україні працюють 67 компаній, які можуть масово виробляти перехоплювачі. «Вони розраховують на свої сили, щоб виробляти масово цю зброю. Але, безумовно, усе це захист і «план Б». Хоча зараз він дуже актуальний», — пояснив Володимир Зеленський.

А також уточнив, що план «А» — максимально прискорити дипломатичні можливості, щоб зменшити ескалацію. Водночас він указав, що йдеться і про потребу зменшення ескалації з боку РФ, але партнери України акцентують на важливості скорочення ескалації з обох боків.

ДЕПУТАТИ ШКОДЯТЬ ДОВКІЛЛЮ

■ Андрій Міцкевич

Українська громадська ініціатива «Голка» оприлюднила антирейтинг народних депутатів України, чия діяльність завдає найбільшої шкоди довкіллю. Правозахисники дослідили законодавчі ініціативи, які наразі розглядає парламент, а також дотичні до екології закони, проголосовані парламентом.

Перше місце з проєктом Цивільного кодексу зайняв Руслан Стефанчук, голова Верховної Ради України (ВРУ). Крім шкоди для довкілля, ухвалення документа знищить усю якісну судову практику, яку за 22 роки напрацювали Верховний Суд і громадський сектор. «Петиція проти проєкту кодексу зібрала понад 25 тис. підписів, а депутати подали більш як 15 тис. правок — рекорд за сім років роботи цього парламенту. Міністерство юстиції також рекомендувало вилучити дев'яту книгу проєкту, де містяться найбільш шкідливі для довкілля норми», — зазначила Ірина Федорів, голова «Голки».

У громадській ініціативі нагадали, що наступ на чинний Цивільний кодекс розпочався 2025-го з так званого закону Ігоря Мазепи, який подав Ігор Фріс, народний депутат із фракції президентської партії «Слуга народу». Ухвалений закон унеможливлює повернення ділянок лісу та прибережних смуг у державну власність, якщо з моменту незаконного виведення в приватну власність минуло більш ніж десять років.

Руслан Стефанчук

Водночас представники міжнародної благодійної організації «Екологія — Право — Людина» назвали однією з найбільш шкідливих ініціатив проєкт закону «Про ринок деревини», ініційований «слугами» Ігорем Фрісом, Ігорем Марчуком і Тетяною Грищенко. У разі ухвалення цей документ може знищити такий запобіжник, як оцінка впливу на довкілля.

Іще одним прикладом шкідливої законотворчості правозахисники вказують проєкт закону про мисливське господарство, полювання та стале використання мисливських тварин. Ініційований, зокрема, Ігорем Марчуком та Олександром Гайду, документ іще називають законопроєктом про VIP-сафарі на диких тварин.

У WWF-Україна зауважили, що ініціатива пропонує дозволити використання під час полювання окремих технічних засобів, розширює можливості здійснення полювання в періоди, чутливі для відтворення популяцій тварин, а також містить положення, що можуть створювати ризики для видів, які потребують особливої охорони.

Водночас Олександра Юрченка, колишнього народного депутата України, засудили до дев'яти років в'язниці за хабарі, усе його майно конфіскували. Народні депутати Андрій Жупанин та Остап Шипайло від партії «Слуга народу», написали заяви про складання депутатських повноважень. А Мар'яна Безугла, яка зізнавалася у власних ментальних захворюваннях, знову увійшла до складу цієї фракції.

ДО СЛОВА

«Народні депутати по чотири рази на день змушені спускатися в укриття: вони не витримують, тому у ВРУ вже нікого немає після закінчення тривоги», — розповіла депутатка Ніна Южаніна. Тож відтепер народні обранці під час повітряної тривоги працюватимуть на мінус першому поверсі парламенту. Робочі місця облаштували в парламентській конференц-залі та прилеглих коридорах, куди парламентарі спускатимуться після оголошення тривоги. Після відбою вони повертатимуться до сесійної зали.

Уперше відкликали міську голову за ініціативою громади

■ Ірина Оліщук

Ірина Плетньова припинила повноваження міської голови Умані. Рішення про її відкликання ухвалили на з'їзді політичної партії «За майбутнє». Цьому передували збір підписів уманців і перевірка голосів територіальною виборчою комісією (ТВК). Про це повідомив Антон Яценко, народний депутат від Уманщини.

За його словами, рішення про відкликання Плетньової з'їзд партії в Києві ухвалив одноголосно. Документ відправили до Уманської міської ради. Депутат додав, що це перший випадок відкликання міського голови за бажанням народу в історії незалежної України.

Сама Ірина Плетньова, яка очолювала міськраду Умані з 2020 року, на з'їзд партії не з'явилася. Вона пояснила, що чекала рішення ТВК: «На засіданні мене справді не було. ТВК мені не змогла видати рішення і протокол. Мене не ознайомили, хоча я залишила клопотання. Я прочекала на роботі понад чотири години, у чотирьохгодинний термін повинні були мене повідомити, та не повідомили. На зв'язок не виходять. Тому я не можу подати до суду».

На виборах мера Умані у 2020 році Ірина Плетньова балотувалася від політичної партії «За майбутнє» та отримала підтримку більше ніж 30 % виборців (6 074 голоси). Згідно із законом, стільки ж було потрібно, аби відкликати її з цієї посади. Ініціативна група зібрала 6 710 підписів, Уманська ТВК визнала дійсними 6 421 із них.

Куратор «слуг» утік із місця ДТП

■ Роман Журба

Чернівецький бізнесмен Ілля Павлюк, якого журналісти називали тіньовим куратором групи народних депутатів від «Слуги народу», потрапив у дорожньо-транспортну пригоду (ДТП) і поїхав із місця аварії, згодом його затримали.

Зі слів правоохоронців, які прибули на місце пригоди, Павлюк перебував у стані сп'яніння. Після прибуття поліції та проведення першочергових дій фігурант проігнорував вимогу не покидати місце ДТП. За ним приїхав Mercedes Brabus, у якому бізнесмен залишив місце події, та його знайшли.

Хороша посада замість кримінала

■ Ірина Оліщук

Юлія Підкоморна, заступник колишнього міністра енергетики Германа Галущенка та фігурантка «плівок Міндіча», стала виконувачем обов'язків члена дирекції акціонерного товариства «Українські розподільні мережі».

У різні роки вона працювала в Кабінеті Міністрів, Енергоатомі й Укргазвидобуванні. Крім того, Підкоморна очолювала конкурсну комісію з відбору нових членів Національної комісії з регулювання енергетики та комунальних послуг, призначення яких відбулося у вересні ц. р.

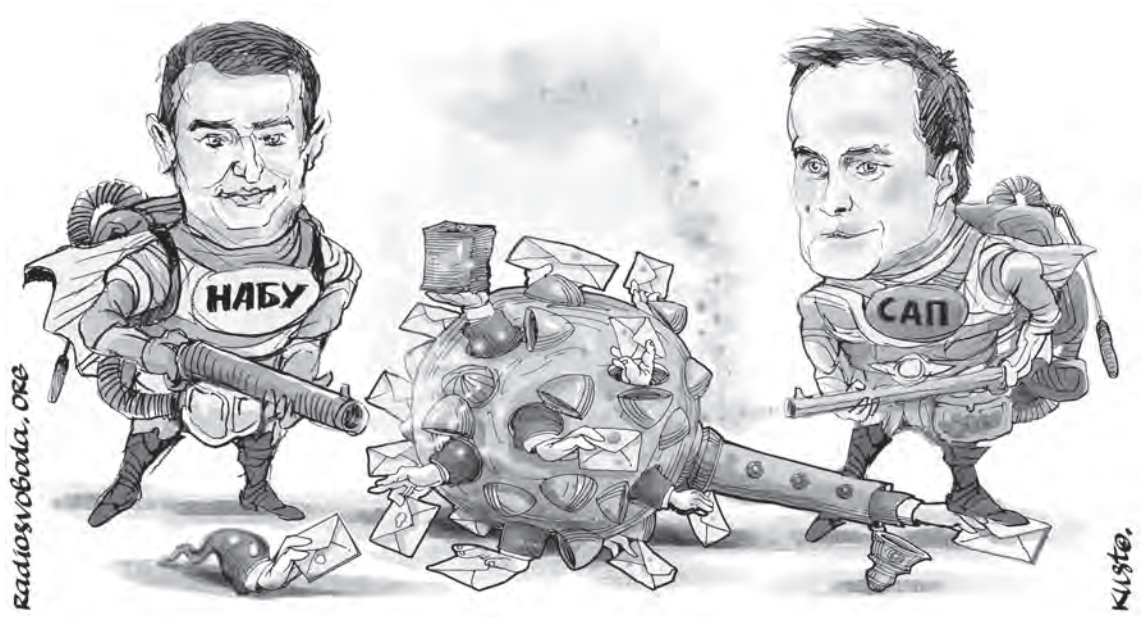
На цій посаді в інтересах Галущенка вона могла допомагати протягувати до регулятора «правильних людей», занижуючи оцінки «не своїм людям». «Українські розподільні мережі» управляють державними пакетами акцій семи операторів систем розподілу електроенергії — Хмельницькобленерго, Миколаївобленерго, Запоріжжяобленерго, Тернопільобленерго, Черкасиобленерго, Харківобленерго та Сумиобленерго.

ВАРТОВІ ЗАКОНУ НА ЧОЛІ ЗЛОЧИННОЇ ВЕРТИКАЛІ

Антикорупціонери продовжують чистити авгієві стайні

■ Ігор Голод

Спецоперація Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та Спеціальної антикорупційної прокуратури (САП) оголила системну корозію не лише в Офісі генерального прокурора України (ОГПУ).

«КАРФАГЕН» ЗРУЙНУВАЛИ

Нещодавно Україну похитнула чергова криза правоохоронної системи: НАБУ та САП оголосили про спецоперацію «Карфаген» із викриття злочинної організації, яка, за версією слідства, прикривала шахрайські колцентри. Під вивіскою звичайних офісів ховалася потужна індустрія шахрайства телефоном чи в інтернеті, жертвами якої ставали не лише українці, а й громадяни країн Європейського Союзу (ЄС). За безпеку цього кримінального бізнесу організатори схеми платили посадовцям ОГПУ мільйони. Глибоко законспірована прокурорська вертикаль посипалася після того, як НАБУ та САП оприлюднили записи таємного прослуховування фігурантів, які обговорювали розподіл мільйонних прибутків.

Відтак Вищий антикорупційний суд України (ВАКС) ухвалив рішення про тримання під вартою з альтернативою 120 млн грн застави Сергія Кропиви, заступника начальника департаменту міжнародно-правової співпраці ОГПУ. Крім прикривання колцентрів, йому інкримінують легалізацію майна зі серпня 2025 року по вересень 2026-го на 41,7 млн грн під час перебування на посаді в ОГПУ і на 48,2 млн грн під час роботи на посаді заступника начальника Одеської обласної військової адміністрації зі серпня 2023-го до травня 2025 року.

ВАКС також відправив під варту на 60 днів з альтернативою 20 млн грн застави Єлизавету Івахненко, цивільну дружину Кропиви, яка на плівках детективів згадується як Муза. 24-річна фігурантка вже встигла побувати на посаді заступника декана факультету кібербезпеки Одеської юридичної академії.

На цю солідну адміністративну висоту вона злетіла зі скромної посади лаборантки кафедри. Її кар'єрний стрибок відбувся, коли Кропива обіймав посаду заступника начальника обласної військової адміністрації. Однак цього амбітній парі виявилося замало: на оприлюднених плівках НАБУ фігуранти без зайвої скромності обговорювали плани призначити Музу заступником міністра освіти України. Нестача скромності врешті й підвела фігурантку.

Після перших обшуків на оприлюднених записах НАБУ було зафіксовано панічне бідкання Музи про необхідність негайно приховати сліди розкішного життя: «У мене тут Porsche, Loro Piana, годинники, браслети, торбинки… Шуба ще, вони ж зрозуміють, що вона не бюджетна».

ВИПУСТИЛИ В ОБМІН НА КОНТРАТАКИ?

Кропива на оприлюднених детективами плівках називав головного куратора схеми Шефом та Андрійовичем. А в розмові з Музою згадав, що раніше той очолював Державну податкову службу. Серед її керівників був лише один Андрійович — призначений 17 червня 2025 року генеральним прокурором Руслан Кравченко.

Те, що слідчі не сумнівалися в його ролі в кримінальній схемі, засвідчив Давид Арахамія, голова парламентської фракції «Слуги народу». У приватній розмові він пояснив, що перші три літери назви посади Шефа — «ген» — фігурують у назві спецоперації НАБУ «Карфаген».

Кравченко контратакував одразу ж після обшуків у його кабінеті. 5 вересня ОГПУ оприлюднив офіційну заяву, яка поставила під сумнів їхню доцільність. Там також стверджували, що детективи вийшли за межі дозволу суду й отримали доступ до матеріалів інших справ — зокрема, проваджень щодо можливих протиправних дій працівників НАБУ та САП, а також осіб з оточення антикорупційного керівництва.

Особисто Кравченко заявив, що оприлюднені записи розмов не підтверджують його причетності до отримання чи легалізації коштів від незаконних колцентрів, тому він сам своєї посади не зрікається, але готовий до рішення Верховної Ради України (ВРУ) чи президента. А після розмови із Зеленським генпрокурор подав заяву про відставку, яку парламент пізніше прийняв.

Та напередодні оприлюднив відеозвернення, у якому звинуватив Семена Кривоноса, директора НАБУ, в підробці документів та фіктивному усиновленні задля отримання неправомірної вигоди. Одразу після цього Кравченко виїхав з України службовою автівкою.

Як з'ясували розслідувачі, його дружина Олександра виїхала з країни на два дні раніше через Молдову. Прикордонники випустили Руслана Кравченка після того, як показав їм підписане ним же розпорядження про те, що нібито їде у відрядження до Парижа «для участи в слуханнях Парламентської асамблеї Ради Європи стосовно українських дітей».

Однак ПАРЄ участь генпрокурора України, як і будь-яких інших представників ОГПУ, у своїх заходах спростувала. Ексгенпрокурор Руслан Рябошапка констатував: «Очевидно, що це було фіктивне відрядження, для того щоб сховатися від правосуддя в інших країнах».

13 вересня Кравченко дистанційно підписав повідомлення про підозру керівнику НАБУ. Той кваліфікував її як юридичний нонсенс. А САП ініціювала перед президентом негайне відсторонення Кравченка від виконання обов'язків, аби той надалі не використовував електронний цифровий підпис для блокування роботи інших відомств.

ВЛАДА ПІДІГРАЛА?

Володимир Зеленський прийняв рішення миттєво: відсторонив Кравченка від посади, а ВРУ надала згоду на його звільнення, після чого президент того ж дня видав указ про звільнення.

А 14 вересня Руслан Кравченко, щоб уникнути покарання, по суті, шантажував українську владу заявою: «Зараз перебуваю в закордонному відрядженні, у його межах заплановано ряд зустрічей, у ході яких маю намір поінформувати міжнародних партнерів про реальний стан справ у системі антикорупційних органів, ознаки концентрації ними неконтрольованого впливу та ризики, які така практика створює для державного суверенітету, верховенства права й демократичних інституцій України».

Зі свого боку Дарія Каленюк, виконавчий директор громадської організації «Центр протидії корупції», зазначила: «Не вірю в історію про генпрокурора Кравченка, який раптом самостійно вирішив оголосити війну НАБУ та САП, записав відео, підписав підозри, а потім поїхав за кордон. На мою думку, це була добре спланована атака. І Кравченко не міг піти на неї без політичних гарантій».

Якщо ця версія про кулуарну змову глави держави й ексгенпрокурора є правдивою, то операція «Карфаген» оголила значно глибшу кризу, ніж корупція окремих посадовців. Політолог Володимир Фесенко запропонував своє пояснення дій Офісу президента України. На його погляд, стратегія влади передбачала кілька негласних кроків: дистанціюватися від Кравченка через його відставку, але водночас посприяти його втечі за кордон як гарантії безпеки для обох сторін.

За словами експерта, паралельно влада непрямо підіграла інформаційній атаці ексгенпрокурора проти керівництва НАБУ та САП. Головною ж її метою було не допустити інституційної війни в правоохоронній системі та ризиків політичної кризи — саме тому скасували підозру проти директора НАБУ. Водночас, уважає Фесенко, кампанія з дискредитації НАБУ і САП продовжилася, але вже чужими руками — через анонімні телеграм-канали та Кравченка.

Міжнародні наслідки прокурорського скандалу можуть виявитися болісними. Мартина Богуславець, голова антикорупційного центру «Межа», переконана, що Кравченко «підставив усю Україну перед ЄС». Стівен Пайфер, експосол США в Україні, із цим погодився: «Корупція негативно впливає на образ України та її сприйняття на Заході. Це полегшує не лише Вашинґтону, а й іншим знецінювати підтримку України, коли вони кажуть: «Навіщо нам підтримувати Україну, якщо там така корупція?».

МОСКВА + ПХЕНЬЯН

Їхні стосунки дедалі дужче турбують Пекін

■ Петро Йосип

Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) може знову масштабно долучитися до війни Російської Федерації (РФ) проти України. За словами Володимира Зеленського, Москва готується прийняти до 50 тис. північнокорейських військовослужбовців. Раніше оцінка була нижчою — близько 30 тис. Президент України попередив, що Північна Корея готує нові сили, а також може передати РФ додаткову балістичну зброю. Для Москви ж північнокорейські військові є ще й способом компенсувати нестачу особового складу.

ВОЄННИЙ ДОСВІД ДЛЯ КНДР

Як писав Meest Weekly, перші північнокорейські підрозділи прибули до РФ наприкінці 2024 року. Їх залучили до бойових дій у Курській області, де російська армія намагалася витіснити українські війська. За різними оцінками, у Курській операції брали участь від 11 до 14 тис. військових КНДР. Вони зазнали значних утрат. Українська розвідка оцінила кількість полеглих приблизно в 3 тис., ще близько 1,5 тис. військових могли бути поранені. А за даними Бі-бі-сі, на російсько-українській війні загинуло приблизно 2,3 тис. північних корейців. Попри це, Пхеньян від військової співпраці з Москвою не відмовився.

Північнокорейські військові спершу зазнали значних утрат через незвичну для них тактику сучасної війни. Їм довелося діяти в умовах постійного застосування безпілотних літальних апаратів (БпЛА), артилерії та високоточної зброї. Та, за словами Яна Ука, дослідника з Республіки Корея (РК), північнокорейські військові поступово адаптувалися до бойових умов. «Тепер вони знають, що таке сучасний бій», — зауважив він.

Спершу північні корейці атакували великими групами, зазнаючи суттєвих утрат. Однак вони швидко змінили тактику і стали використовувати мобільніші підрозділи. Особливо моторошною рисою їхньої поведінки на полі бою стала готовність не потрапляти в полон. Українські військові повідомляли про випадки самогубства поранених північних корейців, які не захотіли потрапити до супротивника. У Пхеньяні цих військових офіційно назвали героями, які «обрали самопідрив замість полону».

За даними української розвідки, на території РФ досі може перебувати близько 8,5 тис. військовослужбовців КНДР. Їхні підрозділи використовують для охорони російського кордону в Курській області. Наразі їх іще не помічали на тимчасово окупованих територіях України.

Для Північної Кореї співпраця з Росією має не лише військове, а й економічне значення. Пхеньян отримує від Москви продовольство, нафту й іноземну валюту в обмін на військову допомогу. За оцінкою Лім Су Хо, південнокорейського дослідника, продаж зброї РФ і відправлення військових могли дати КНДР близько 10 млрд USD. Для країни з річним ВВП 30 млрд USD це величезна сума. Співпраця Москви та Пхеньяна стає взаємовигідною: Росія отримує додаткових військових і зброю, а Північна Корея — гроші, ресурси, військові технології та бойовий досвід. Експерти кажуть, що ця співпраця триватиме доти, доки Кім Чен Ин, північнокорейський диктатор, уважатиме її вигідною для свого режиму. Водночас Кім отримав ще одну важливу перевагу — реальний бойовий досвід для своїх військових. Його солдати побачили, як вести сучасну війну з широким використанням БпЛА, розвідки та високоточної зброї.

МІНУС ДЛЯ КНР

Нещодавно Forbes написав, що Путін усвідомлює власні проблеми. Війна коштує РФ приблизно 290 млрд USD на рік, а країна щомісяця втрачає по 30 тис. військових. Російський наступ не просто зупинився, у деяких місцях навіть іде на спад, а російське населення дедалі більше відчуває тягар війни.

Часопис стверджує, що Путін настільки зневірений, що почав покладатися на війська з КНДР. За оцінками Агенції оборонної розвідки РК, із жовтня 2024-го Північна Корея відправила до Росії більш ніж 16 тис. військовослужбовців і відвантажила понад 15 млн артилерійських снарядів. Пхеньян також надав Москві десятки ракет KN-23 і KN-24. Україна висловила припущення, що з часом може бути розгорнуто ще до 50 тис. північнокорейських солдатів, що Кім Йо Чон, сестра Кім Чен Ина, назвала «абсолютно безпідставним».

Крім того, зближення з Москвою дозволяє Пхеньяну зменшувати традиційну залежність від Пекіна. «Це великий геополітичний зсув», — констатує Лім Су Хо. Так, за останні 18 місяців між РФ і КНДР відбулося 23 візити на високому рівні за участю міністрів, тоді як між Китайською Народною Республікою (КНР) і Північною Кореєю — лише вісім.

На думку видання, головне занепокоєння КНР полягає в тому, що поглиблення зв'язків між РФ і КНДР може посилити регіональну нестабільність і зашкодити глобальній репутації Китаю. Сі Цзіньпін, китайський лідер, також стурбований тим, що зміцнення зв'язків між Путіним і Кімом зменшить його вплив на Пхеньян.

Пекін не зацікавлений у створенні тісного тристороннього військового союзу за участю КНР, КНДР і РФ. Хоча китайці й визнають, що розширення співпраці між Росією та Північною Кореєю посилює тиск на США та інших західних союзників, вони, як і раніше, не бачать потреби в підтримці офіційного тристороннього союзу, що обмежував би стратегічні цілі Пекіна.

На думку журналістів Forbes, насправді відносини РФ із КНДР мають суто транзакційний характер. Північна Корея завжди охоче йшла назустріч, коли Росія цього потребувала, але ці стосунки не можна назвати взаємними. 2014 року Північна Корея була однією з небагатьох країн, які визнали анексію Криму Росією, сподіваючись, що натомість отримає від РФ економічні вигоди. Однак цього тоді не сталося.

Та тепер КНДР отримала від Росії секретні технології — морські реактори для атомних підводних човнів, системи протиповітряної оборони й технології виготовлення БпЛА. Крім того, із допомогою Москви Пхеньян може отримати доступ до автономних БпЛА, оснащених штучним інтелектом і реактивними двигунами.

Тож КНР дедалі дужче хвилюється, що доступ до такої зброї додасть Північній Кореї сміливости, що призведе до посилення нестабільности в регіоні. Пекін стурбований ще й тим, що в міру того, як Пхеньян набуває впевненості в собі завдяки тіснішим зв'язкам із Москвою, його провокації та прорахунки можуть спонукати США, РК і Японію до тіснішої співпраці у сфері безпеки, а також підштовхнути Сеул і Токіо до створення ядерної зброї.

Forbes припускає, що хоча Москва й підтримує теплі стосунки з Пхеньяном, це здебільшого тимчасовий шлюб за розрахунком, і росіяни не відчувають особливої симпатії до КНДР. Натомість для КНР відносини між Північною Кореєю та Росією, що стрімко розвиваються, створюють більше викликів, ніж можливостей. «У міру того як Москва поглиблює свої військові та стратегічні зв'язки з Пхеньяном, Пекін ризикує втратити частину свого впливу на КНДР, водночас стикаючись із дедалі більш непередбачуваним сусідою на своїх кордонах», — підсумувало видання.

«ЧОРНИЙ» РЕКОРД КРЕМЛЯ

У війні проти України Росія втратила 1,5 млн своїх військових

■ Мирослава Бзікадзе

Російська армія за чотири з половиною роки повномасштабної війни проти України зазнала близько 1,5 млн військових утрат. За оцінкою британської розвідки, більш ніж 500 тис. російських військовослужбовців загинули. Решта — переважно поранені, частина з яких уже не зможе повернутися на фронт. Масштаб утрат став одним із головних показників ціни, яку Кремль платить за продовження війни.

ПІВ МІЛЬЙОНА СМЕРТЕЙ

Про нову оцінку російських утрат заявив Річард Найтон, начальник штабу оборони Великої Британії. Ці показники приблизно відповідають даним Генерального штабу (ГШ) Збройних сил України (ЗСУ). Станом на 9 вересня ц. р. Україна оцінювала сумарні втрати російського особового складу в 1 500 870 осіб.

Ідеться саме про військові втрати, а не про кількість полеглих. Це принципова різниця, адже поняття «втрати» у воєнній статистиці охоплює не лише мертвих, а й поранених та інших військовослужбовців, які вибули зі складу підрозділів.

Найбільше вражає кількість тих, що загинули. За словами маршала Найтона, у середньому російська армія втрачала сотні військових убитими щодня протягом тривалого періоду. Причому основна частина втрат, за британськими даними, припала на період із початку 2023-го.

Таким чином, війна, яку Кремль спершу представляв російському суспільству як коротку «спецоперацію», перетворилася на багаторічну кампанію з величезною кількістю людських жертв. Річард Найтон назвав ці втрати величезною і безглуздою ціною за відносно невеликий поступ РФ на полі бою.

ЧИСЛО ПРОДОВЖУЄ ЗРОСТАТИ

Однією з головних причин величезних утрат є характер бойових дій. Після провалу початкового російського наступу фронт перетворився на війну на виснаження. Російські війська намагаються просуватися невеликими групами, використовуючи піхоту, бронетехніку, артилерію та дедалі більшу кількість безпілотних літальних апаратів (БпЛА).

Водночас сучасне поле бою стало значно прозорішим. Розвідувальні БпЛА дозволяють швидше виявляти пересування військ, а FPV-дрони можуть атакувати навіть невеликі групи солдатів. Саме тому великі концентрації військових стали надзвичайно вразливими.

Москва намагається компенсувати втрати постійним набором нових контрактників і збільшенням фінансових виплат за підписання контракту. Це дозволяє Кремлю продовжувати поповнювати армію навіть за величезної кількості полеглих і поранених.

Однак сама собою можливість заміщувати втрати не означає, що вони не створюють проблем для російської армії — утрати зростають, а просування сповільнюється. Особливу увагу британці звернули на співвідношення між масштабом російських утрат і результатами на полі бою.

Попри величезну кількість залучених військових, Москва не продемонструвала швидкого стратегічного прориву. Навпаки, західні оцінки свідчать про суттєве уповільнення темпів російського просування 2026 року. Це створює для Кремля складну ситуацію: для захоплення нових територій необхідно витрачати дедалі більше людей і техніки.

Фактично Росія веде війну на виснаження, розраховуючи на те, що її більші людські та промислові ресурси дозволять пережити Україну. Але ціна такої стратегії постійно зростає.

БІЛЬШЕ, НІЖ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ?

Людські втрати — лише частина проблеми російської армії. За інформацією британського військового керівництва, російські сили також у тратили більше як 10 тис. панцерників, близько 3 тис. систем протиповітряної оборони й артилерії, а також понад 370 літаків і гвинтокрилів. Станом на 14 вересня ГШ ЗСУ повідомляв про більш ніж 12,3 тис. знищених російських танків, понад 25,3 тис. броньованих машин і майже 49,7 тис. артилерійських систем.

Ці показники відрізняються залежно від методики підрахунку й моменту, на який проводили оцінку, однак загальна тенденція очевидна: Росія платить за війну не лише людьми, а й величезними обсягами військової техніки.

На тлі новини про 1,5 млн російських утрат у соціальних мережах з'явилися твердження, що це число вже перевищило втрати Радянського Союзу в Другій світовій війні. Але це некоректне порівняння. За оцінкою історика Григорія Кривошеєва, військові безповоротні втрати СРСР у війні 1941–1945 рр. склали близько 8,7 млн осіб. До цього показника входили ті, що загинули, померли від поранень, хвороб і нещасних випадків, а також ті, що зникли безвісти або померли в полоні.

Отже, 1,5 млн російських військових утрат у теперішній війні ще не перевищують радянські втрати в Другій світовій. Але є ще інший важливий момент. РФ досягла показника в 1,5 млн втрат приблизно за чотири з половиною роки повномасштабної війни. Тому порівнювати ці числа лише за абсолютним значенням некоректно — потрібно враховувати тривалість війни, чисельність армій, характер бойових дій і методику підрахунку.

Попри те, що число 1,5 млн не можна називати кількістю загиблих, масштаб утрат Росії все одно є надзвичайним. Британська оцінка більш ніж 500 тис. полеглих означає, що людські втрати російської армії вже вимірюються сотнями тисяч. І це лише військові.

За кожним числом стоять конкретні люди — мобілізовані, контрактники, добровольці, ув'язнені, які погодилися воювати, а також жителі російських регіонів, де війна стала одним із головних джерел прибутків для частини населення. При цьому Москва не демонструє готовности припинити війну через масштаби втрат. Навпаки, російська влада продовжує мобілізаційну кампанію, стимулює укладання контрактів і збільшує фінансування військової сфери.

ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ ДЛЯ РФ

Для Кремля сама собою величина втрат ще не означає неминучого припинення війни. Росія має значно більший людський ресурс, ніж Україна, і продовжує використовувати фінансові стимули, для рекрутування військових. Проте мільйонні втрати поступово створюють довготривалі проблеми.

Мова не лише про армію. Вибуття сотень тисяч людей впливає на ринок праці, демографію, сім'ї та регіони. Поранені й інваліди війни потребують тривалої медичної та соціальної підтримки. Держава має виплачувати компенсації сім'ям полеглих і фінансувати дедалі дорожчу воєнну машину.

На цьому тлі війна стає для російської економіки дедалі потужнішим навантаженням. Саме тому оцінка в 1,5 млн — це не просто черговий рядок воєнної статистики. Він показує масштаб людських ресурсів, які РФ уже витратила у війні проти України.

І водночас це число демонструє головну особливість теперішньої війни: Москва готова платити надзвичайно високу ціну за повільне просування на фронті, навіть коли йдеться про сотні тисяч загиблих і понад мільйон загальних військових утрат.

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Олег Іващенко, начальник Головного управління розвідки Міністерства оборони України: — Щодобові втрати російської армії на фронті сягають 1 551 особи та значно перевищують темпи мобілізації в РФ. Це може привести до повного вичерпання потенціалу ворога для продовження бойових дій. Країна-агресор здатна мобілізувати лише від 1 тис. до 1,2 тис. осіб на добу. При цьому щодобові втрати ворога значно перевищують ці показники і сягають 1 410 або навіть 1 551 особи. З них 835 осіб, а це близько 60 %, загинули в бою. Західні спецслужби підтверджують таку статистику і зазначають, що щомісячні втрати росіян перевищують обсяги набору на 6 тис. солдатів. Із 2022 року російські війська загалом втратили понад 1,5 млн осіб, із яких 450 тис. безповоротно ліквідовані. Ще 18 місяців бойових дій обернуться для агресора втратою 765,8 тис. солдатів, що зачепить 10 % чоловічого населення віком від 25 до 49 років. Через шалені втрати генерали звернулися до Путіна з проханням набрати додаткові 800 тис. солдатів. Проте російська військова інфраструктура фізично не може впоратися з такими завданнями та здатна одночасно прийняти не більше ніж 300–500 тис. новобранців. Середня тривалість життя новобранця після прибуття на бойові позиції становить від 20 до 30 хвилин. Щоб компенсувати нестачу живої сили, командування держави-терористки вербує іноземців, залучивши понад 28 тис. найманців з африканських країн і плануючи збільшити контингент із Північної Кореї в Курській області з 8 тис. до 50 тис. осіб. Ми ж працюємо над тим, аби зупинити цей процес, передаючи інформацію відповідним службам безпеки та розвідки.

РФ І КНДР ВІДКРИЛИ АВТОМОБІЛЬНИЙ МІСТ

■ Роман Журба

Російська Федерація та Корейська Народно-Демократична Республіка (КНДР) відкрили автомобільний рух новим мостом через річку Туманну. Це перший прямий автомобільний переїзд між двома країнами. У церемонії відкриття взяли участь Михайло Мішустін, прем'єр-міністр РФ, і Пак Тхе Сон, голова Кабінету міністрів КНДР. Рух мостом запустили в режимі відеозв'язку.

Паралельно «рекордними темпами» завершили будівництво автомобільного пункту пропуску Хасан, що має десять смуг руху. За даними російської сторони, після виходу на повну потужність через пункт пропуску зможуть проїжджати до 300 транспортних засобів на добу.

Новий переїзд розташований поруч зі залізничним Мостом дружби, який сполучає РФ і КНДР з 1959-го. До відкриття автомобільного мосту прямого автосполучення між країнами не існувало.

Будівництво нового мосту почалося у квітні 2025 року після підписання відповідної міжурядової угоди 2024-го. Російська влада заявила, що автомобільний переїзд має збільшити обсяги торгівлі та пасажирських перевезень між країнами.

Водночас Пхеньян запустив нову установку зі збагачення урану на головному комплексі в Йонбьоні. Про це повідомила Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ). Ця двоповерхова будівля є другою установкою зі збагачення урану в цьому комплексі. Експерти ідентифікували її, порівнявши кадри з візиту Кім Чен Ина, лідера КНДР, у червні ц. р. зі супутниковими знімками під час будівництва. На фото видно, що каскади центрифуг установлені як на горішньому, так і на долішньому поверхах будівлі. Також МАГАТЕ зафіксувало ознаки запуску установки зі збагачення урану в Кансоні під Пхеньяном — у прибудові, зведеній 2024 року. В агенції заявили, що ці дії порушують резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй. Інспектори МАГАТЕ не працюють у Північній Кореї з 2009-го, тому висновки зробили на основі супутникових знімків і відкритих джерел. Пхеньян повноваження МАГАТЕ відкидає, наголошуючи на незворотному статусі ядерної держави.

Збільшення кількости «русскіх домів»

■ Василь Нетудихата

Євген Чайка, керівник «Россотруднічества» — держустанови, яка займається просуванням російського впливу за кордоном, оголосив про відкриття 11 «русскіх домів» у десятьох країнах світу. Про це повідомив Центр протидії дезінформації (ЦПД) при Раді національної безпеки й оборони України.

Найбільшу кількість нових осередків — вісім з 11 — планують відкрити в Африці (Кенія, Демократична Республіка Конґо, Мадагаскар, Малі, Сан-Томе і Принсипі, Сенегал, Сьєрра-Леоне й Тоґо). До списку також увійшли Вірменія і Таїланд.

У ЦПД відзначили, що особливістю цієї хвилі розширення мережі «рускіх домів» став її гібридний характер. Нові осередки створюватимуть на базі вже існуючих місцевих організацій: неурядових організацій, культурних центрів та університетів. Це свідома лазівка, щоб мінімізувати ризики відмови з боку урядів і діяти в межах місцевого законодавства без укладення офіційних міждержавних угод.

Аналітики також наголосили, що у світі дедалі більше держав усвідомлює реальну загрозу, яку становлять подібні структури, адже «русскіє дома» є інструментами російського гібридного впливу, які лише прикривають «культурним обміном». Саме тому низка країн свідомо забороняє або обмежує діяльність цих осередків, захищаючи власну національну безпеку.

ТР пропонує створити поліцію тюркських держав

■ Іван Заторський

Турецька Республіка (ТР) висловила бажання створити в межах Організації тюркських держав спільну правоохоронну структуру TURKPOL. Відповідну пропозицію оголосив Алі Єрлікая, міністр внутрішніх справ ТР. «TURKPOL має сприяти розвитку співпраці між правоохоронними структурами тюркських держав», — заявив посадовець.

Серед напрямів такої взаємодії розглядають обмін інформацією та координацію спільних зусиль. Турецька сторона пропонує створити структуру за прикладом міжнародних правоохоронних механізмів, зокрема Інтерполу, та використовувати для посилення співпраці між правоохоронними органами країн-учасниць. Ініціатива є частиною ширшого курсу на поглиблення співпраці між державами Організації тюркських держав у сфері безпеки й правоохоронної діяльности.

Вірменія форсує заявку на членство в ЄС

■ Олег Садовий

Єреван має намір різко прискорити зближення з Європейським Союзом (ЄС) і готується офіційно подати заявку на вступ до Унії. Про це заявив Нікол Пашинян, прем'єр-міністр країни. За його словами, головним мотивом прискорення євроінтеграції, є питання національної безпеки. «Ситуація, коли Республіці Вірменія нікуди йти, коли вона не має альтернативи, є загрозою нашій державності, незалежності та суверенітету», — наголосив глава вірменського уряду.

У Брюсселі ж нагадали, що вступ до ЄС є тривалим процесом і вимагає відповідности європейським критеріям та цінностям. Водночас у Європейській комісії зазначили, що Вірменія зараз перебуває ближче до ЄС, ніж будь-коли раніше. Прийнятий раніше закон про початок процесу вступу до ЄС там назвали важливим символічним сигналом. Експерти пов'язують прискорення євроінтеграції з погіршенням відносин Єревана з Москвою і Євразійським економічним союзом (ЄАЕС).

На тлі політичних розбіжностей РФ уже кілька місяців обмежує доступ вірменської сільськогосподарської продукції на російський ринок, що вірмени розглядають як прояв кризи всередині самого ЄАЕС. Додатковим фактором стала вимога партнерів по союзу визначитися з подальшим зовнішньополітичним курсом країни.

У Кремлі також висловили подив тим, що Пашинян на саміті Шанхайської організації співпраці виступав рідною мовою, а не російською. Про це сказав Дмитро Пєсков, речник Кремля, але додав, що Москва поважає його вибір. «Це був сигнал заявити про суверенність Вірменії. Але чому про це не можна було заявити російською мовою, чесно кажучи, ми не зрозуміли», — зауважив спікер диктатора.

КОЛИ ВІДБУДУТЬСЯ МИРНІ ПЕРЕМОВИНИ?

Кремль начебто не заперечує проти зустрічі в жовтні

■ Ігор Голод

Для Російської Федерації (РФ) головне не мир, а управління перемовним процесом.

«РАДШЕ ПІСЛЯ 20-ГО»

Хоча кремлівський диктатор і заявляв 1 вересня ц. р., що перемовин з Україною щодо завершення війни не буде, після зустрічі з американськими представниками 6 вересня Москва знову заговорила про можливість їхнього відновлення. Не виключено, що американський президент подбав про це, відправивши до Москви не лише спецпосланців Стіва Віткоффа та Джареда Кушнера, а й керівника санкційного підрозділу Міністерства фінансів США. Імовірно, той пояснив російському керівництву можливі наслідки підготовленого сенаторами Ліндсі Ґремом і Річардом Блюменталем законопроєкту про нові санкції проти РФ.

Наступного дня після розмови з Путіним американські представники повідомили журналістам, що «Росія знову буде готова до перемовин після виборів до Державної думи». Щоправда, у телекорпорації Deutsche Welle зауважили, що «терміни відновлення перемовин не визначені, а їхні параметри американська сторона не уточнила». Політолог Володимир Фесенко прогнозував: «Якщо перемовини й відбудуться, то радше після 20 вересня. До цього часу Москва демонструватиме ескалацію заради пропаганди».

Сергій Лавров, міністр закордонних справ РФ, цей прогноз підтвердив, хоча й продовжував запевняти, що Кремль не має наміру зупиняти війну за столом перемовин, а прагнутиме досягати своїх цілей на полі бою. Ще й порадив західним країнам «не метушитися зі своїми новими ідеями щодо українського питання». Відтак Крістіан Віганд, речник Європейської комісії, констатував, що готовності РФ до переговорів у Європейському Союзі зараз явно не бачать.

«ЧУДОВА» РОЗМОВА

Того ж дня відбулася телефонна розмова між президентами США і РФ, а помічник останнього Юрій Ушаков стверджував, що в ході її «Трамп чітко наголосив на бажанні якомога швидше припинити конфлікт, що одразу відкриє перспективи — вражаючі та далекосяжні — для повного відновлення відносин між США та Росією». Він додав, що, на думку Трампа, це може суттєво вплинути на торговельно-економічні зв'язки та принести значні вигоди обом країнам. За словами посадовця, Путін такий підхід підтримав. А американський лідер розповів журналістам, що його розмова з диктатором була «чудовою». І вкотре повторив свою мантру, що той «хоче укласти угоду».

Роланд Фройденштайн, експерт із питань безпеки, роз'яснив: «Уряд США зацікавлений у досягненні якоїсь угоди або хоча б у появі перспективи угоди до проміжних виборів, оскільки Трамп хоче виглядати миротворцем. Тому Путін постійно підігріває його надію на можливий компроміс, чим продовжує підтримувати ілюзію».

Водночас Елбрідж Колбі, заступник міністра війни США, дав привід засумніватися в довірі Трампа справді «миролюбним» запевненням диктатора. Бо цей чиновник навряд чи без згоди свого президента закликав би європейців на засіданні Міжнародної контактної групи з питань оборони України у форматі «Рамштайн» готуватись підтримувати Україну в довготривалій перспективі.

«ТРАМП ПОСПІШИВ»

Своєю чергою Дмитро Пєсков, речник Кремля, запевнив: «Розраховуємо на відновлення перемовин у тристоронньому форматі — за участю РФ, України та США». Він додав, що президент України «готовий до компромісів». Та Володимир Зеленський пояснив, що «є ідеї щодо енергетичних об'єктів і щодо зернових поставок, щодо експорту нафти й газу». Проте, за його словами, виносити їх на публіку ще зарано.

А Дональд Трамп заявив: «Україна погодилася не завдавати ударів по об'єктах російської енергетики. Росія погодилася вчинити так само». Та Крістофер Міллер, кореспондент Financial Times, відреагував спростуванням: «Трамп поквапився: за моєю інформацією від людей, які беруть участь у цьому процесі в Києві, це те, що ще перебуває на стадії розробки, але вони попереджають, що остаточної угоди наразі немає».

Журналісти видання з посиланням на обізнані джерела повідомили, що «Москва та Київ справді відновили консультації щодо можливого припинення вогню в енергетичному секторі». Однак співрозмовники в оточенні Кремля наголосили, що російське керівництво прагне зберегти важіль впливу у вигляді зимових обстрілів.

За інформацією журналістів, у Москві вважають руйнування української критичної інфраструктури під час морозів ефективним інструментом примусу до територіальних і політичних поступок. Тому російська сторона затягує ухвалення будь-яких юридично зобов'язувальних домовленостей до початку опалювального сезону. А речник Путіна, вказуючи, що енергетичне перемир'я поки що предметно не обговорюється, тлумачив: енергетика України — «ахіллесова п'ята для неї».

Володимир Фесенко нагадав, що запропоноване торік президентом США енергетичне перемир'я росіяни відхилили.

«РЕАЛІЇ НА ЗЕМЛІ»

Глава російського зовнішнього відомства нещодавно сказав, що у Вашинґтоні нібито підтримують «врахування реалій на землі». Цим евфемізмом у Москві повсякчас маскують її претензії на українські території. Тож Трамп, принаймні наразі, публічно ці «реалії» не згадував. Єдине, про що просив Зеленського — не завдавати ударів по підприємствах із виробництва дизельного палива в РФ. «Із дизельним паливом зараз велике зростання цін», — пояснив він.

Чи підтримав президент США вигадки Кремля про «реалії на землі»? На телеканалі CNN не виключили поступливости Білого дому перед забаганками Кремля. «У дипломатії Трампа простежується певна закономірність. Після консультацій із російським диктатором Вашинґтон здебільшого висуває пропозицію, яка значною мірою відображає цілі Росії. Поки це не зміниться, надії на нову ініціативу США залишатимуться обережними», — відзначив телеканал.

Тим часом Фрідріх Мерц, канцлер Німеччини, відреагував на заяву про «реалії» констатацією очевидного факту: «Наразі ми бачимо мало ознак того, що росіяни готові розпочати серйозні перемовини про припинення війни». Навряд чи він помилився, адже Пєсков відповів на пропозицію президента України провести тристоронні перемовини глав держав під час саміту G20 у Маямі, що в Кремлі «рішення про це ще не ухвалили». Однак висловився про перемовини непереконливо: «Так, ми не заперечуємо такої можливости. І мова саме про осяжну перспективу. Тобто, жовтень не можна виключати».

Та вже наступного дня оголосив, що диктатор готовий зустрітися з Зеленським винятково у Москві. Кирило Буданов, керівник Офісу президента України, охарактеризував це як чергову передвиборчу демонстрацію Кремлем його непохитности.

«ХИБНА РАМКА»

Політолог Олег Саакян дійшов такого висновку: «Після чергових контактів американських представників з Москвою та Києвом знову виникає спокуса розмовляти про «мирний план», «заморозку» чи хоча б початок деескалації. Але це хибна рамка. Те, що ми сьогодні спостерігаємо, — не процес завершення російсько-української війни і навіть не підготовка до її заморожування. Це окремий, паралельний політичний процес, у якому кожна зі сторін переслідує власні цілі».

«Для Росії головна цінність цього треку — не мир, а управління перемовним процесом. Москві важливо, щоби перемовна рамка просто існувала. Вона дозволяє говорити Вашинґтону: «Ми розмовляємо», підтримувати прямий канал із Трампом, затягувати час, намагатися відкласти новий санкційний тиск і водночас перекладати відповідальність за відсутність результату на Україну та Європу — розтлумачив політолог. — Справжня ж «точка заморозки» може з'явитися лише тоді, коли РФ сама буде змушена її шукати — через виснаження, утрату можливостей і страх перед значно гіршим продовженням.

«Російська влада вдає, що хоче закінчити конфлікт шляхом переговорів, хоча насправді це не так. Шляхом перемовин вони намагаються змусити США чи інші сторони натиснути на Україну, щоб та капітулювала», — зауважив Курт Волкер, експосол США при НАТО. А німецький політолог Роланд Фройденштайн уважає: «Якщо Україна вистоїть узимку — навесні Путін, можливо, перегляне свою позицію і нарешті змінить деякі зі своїх максималістських вимог».

«ТЕРОРИЗМ», «СТАБІЛЬНИЙ МИР» І «ЗАКОННІ ЦІЛІ»

■ Олександр Косвінцев

Бувають події, коли логіка остаточно поступається місцем гротеску, а державна риторика перетворюється на заїжджену платівку. Пресконференція російського диктатора за підсумками саміту Шанхайської організації співпраці стала саме таким сеансом самообману.

ФАНТОМНИЙ БІЛЬ ІМПЕРІАЛІЗМУ

Коли правитель держави, яка занурила цілий континент у криваву катастрофу, починає базікати про «тероризм», «стабільний мир» і «законні цілі», у будь-якої розважливої людини виникає почуття відчуження. Бо це — цілковита втрата контакту з причинно-наслідковими зв'язками реальности.

Реакція володаря Кремля на слова Володимира Зеленського про небезпеку російського повітряного простору — класичний приклад такого заперечення. Заявити, що попередження про дрони над російською територією є «заявкою на державний тероризм», означає розписатися у власній нездатності визнати очевидний зв'язок між причиною та наслідком.

Вибіркова глухота Кремля давно стала звичним способом ухилення від незручних запитань. Варто виникнути проблемі — і розмову одразу ж переводять на дії супротивника. Військово-повітряні забави, розпочаті в лютому 2022-го, повернулися додому бумерангом, але кремлівські тлумачі й надалі вдають, ніби небо над Москвою чи Бєлгородом має залишатися поза наслідками війни.

І на цьому тлі лунає парадоксальне зізнання: російська армія, виявляється, отримала наказ «масованими ударами знищити енергетику України». Вражаючий гуманізм, чи не так? В одній фразі переплітаються звинувачення супротивника в тероризмі й одночасно пряма декларація про намір завдавати ударів по цивільних інфраструктурних об'єктах багатомільйонної країни. Це не просто суперечність, це симптом глибокого розпаду дипломатичної мови.

Мова Кремля більше не намагається виглядати особливо переконливо для зовнішнього світу. Вона перетворилася на набір формул для внутрішнього споживача, покликаний заглушити тривожні запитання населення про наслідки війни.

ЛОГІКА «ЛЮДОЖЕРА»

Паралельно з військовими реляціями розгортався інший акт трагікомедії — пошук зовнішніх ворогів і спроби дати урок європейським столицям. Коментуючи звинувачення з боку Німеччини щодо причетности російських спецслужб до диверсії в аеропорту Лейпцига на початку серпня, Путін проявив улюблений психологічний захист: перекладання з хворої голови на здорову.

На його думку, дії німецької влади зумовлені «внутрішньополітичними процесами»: «підприємства закриваються, робочі місця втрачаються, незрозуміло, навіщо все це робиться». Яка зворушлива турбота про німецький пролетаріат. Людина, яка підкосила економіку власної країни, загнала її в санкційну ізоляцію та перетворила на сировинний придаток Азії, раптом бідкається через заводи в Саксонії.

Ця теза виглядає особливо пікантно, якщо згадати контекст європейських подій. Німецькі правоохоронці не раз публікували звіти розслідування про гібридні операції Російської Федерації (РФ) на території Євросоюзу — від підпалів логістичних центрів до кібератак і диверсій на транспорті. Але в кремлівському всесвіті все це — лише примхи берлінських політиків, які намагаються відволікти народ від падіння валового внутрішнього продукту (ВВП).

Що ж стосується перемовин, то тут путінська риторика остаточно ховається в куток власного марнославства. З одного боку, лунає заява про те, що Москва «не проти розширити кількість учасників перемовин», якщо ті здатні зробити внесок. Із другого боку, одразу ж кидається уїдлива ремарка: Україна, мовляв, пропонує врегулювати конфлікт за принципом «спочатку з'їмо твоє, а потім кожен своє».

Для Путіна територія держави-сусіда продовжує виглядати як предмет торгу — те, що можна відрізати і привласнити, а потім дивуватися, чому господар чинить опір.

Розмови про прагнення забезпечити «довготривалий і стабільний мир в Україні та Європі» на тлі заяв про те, що «будь-які військові об'єкти в Україні — законна ціль», лунають відверто цинічно. Мир у розумінні Кремля дедалі дужче зводиться до миру без опору, до підкорення та припинення незгоди.

ЕКОНОМІЧНИЙ МАКІЯЖ

Найглибший пласт цього публічного самообману лежить у сфері чисел і географічних фантазій. Із казуїстичною легкістю диктатор оперує фактами, перетворюючи реальність на пластилін. Заява про те, що українська кампанія проти цивільного судноплавства в Чорному й Азовському морях завдала збитків усього на 1 % ВВП РФ і що це «некритичні збитки», вражає своєю відстороненістю. 1 % ВВП великої країни — це багато мільярдів доларів. Це зруйновані ланцюжки постачання, підвищені страхові витрати на морські перевезення, перетворення Чорного моря зі зони торгівлі на зону підвищеного ризику. Називати це «некритичним» — приблизно те саме, що говорити про серйозну хворобу як про незначну проблему тільки тому, що уражена ще не вся система.

А з якою легкістю малюються нові мапи. Повідомляють, що російській армії «залишилося 12 км до кільцевої дороги Сум», а в Донецькій області нібито «звільнили» Святогірськ. Слово «звільнили» звучить блюзнірськи. Це «звільнення» території від життя, від людей, від майбутнього.

Географічне свербіння, за якого кілометри до чужих обласних центрів рахуються як бали в комп'ютерній грі, викриває залежність від самого процесу воєнного просування. Коли немає перемог у творенні, доводиться вимірювати успіх чужими втратами.

І, нарешті, зворушлива турбота про урядовий квартал Києва: росіяни, виявляється, не завдають по ньому ударів, тому що їм «потрібні люди, які зрозуміють, що питання можна вирішувати мирним шляхом». Насправді за цим ховається значно простіша річ: спроби зіграти в супердержаву вперлися в ситуацію, у якій навіть значний силовий ресурс не дозволяє Москві досягти політичних цілей. Кремль чекає на «розумних людей», які прийдуть і погодяться на потрібні йому умови.

ЧАС ІЛЮЗІЙ МИНАЄ

Відкинувши емоції, словесний шум і театральні паси, залишімо сухий прагматизм: історичний таймер Кремля вже не накручується ідеологією — він працює винятково до зносу інфраструктури та вичерпання резервів. Будь-яка імперія у фазі занепаду намагається торгувати не майбутнім, якого в неї стає чимраз менше, а нестабільністю, перетворюючи хаос на один із головних інструментів своєї політики.

Але в жорсткій матриці XXI ст., де геополітична вага визначається технологічним ланцюжком, капіталом і стійкістю логістики, ставка на затяжну деструкцію — це економічний суїцид на виплат. Країна, що витратила значну частину ресурсів на руйнування енергетичних мереж сусіди, зрештою виявляє, що її власні енергетичні, фінансові та людські системи зазнають дедалі потужнішого тиску.

Прагматизм ситуації полягає в тому, що ілюзія «контрольованого глухого кута» розпадеться не від гучних гасел, а під вагою накопичених системних витрат. Коли відсоткові ставки, дефіцит кадрів і зношення промислового обладнання досягнуть критичної межі, жодні замовляння про «некритичний один відсоток збитків» і жодні «12 кілометрів» до чергового чужого міста не зможуть перекрити просту бухгалтерію рахунку.

Кремлівський ляльковод може продовжувати шарпати за нитки, але сама сцена під ним уже помітно зносилася. І в цьому, мабуть, головний парадокс путінського марення: що гучніше Кремль заявляє про контроль, стабільність і неминучість перемоги, то частіше йому доводиться пояснювати власному суспільству очевидні ознаки зворотного.

Саме тому проблема вже не в тому, наскільки переконливо Путін може розповідати про російську «велич». Проблема в ціні, яку РФ змушена платити за підтримання цієї ілюзії. І ця ціна з кожним місяцем стає дедалі реальнішою.

П'ЯТЬ ТИСЯЧ — КОЖНОМУ

Трамп пообіцяв американцям виплати, але деталей наразі немає

■ Мирослава Бзікадзе

Дональд Трамп пообіцяв американцям нову масштабну грошову виплату. За його задумом, кожен дорослий громадянин Сполучених Штатів отримає 5 тис. USD, якщо Республіканська партія збереже контроль над обома палатами Конґресу після цьогорічних листопадових виборів. Заява прозвучала під час виступу президента на республіканському з'їзді, присвяченому проміжним виборам. Він назвав майбутню виплату «дивідендом Трампа» і пов'язав її з економічними успіхами своєї адміністрації.

ЩО САМЕ ПООБІЦЯВ

А втім, уже через кілька днів стало зрозуміло, що реалізація такої обіцянки далеко не гарантована. Вона може потребувати рішення Конґресу та спровокувати нову хвилю суперечок щодо державного боргу, інфляції та самого характеру передвиборчої кампанії.

Глава Білого дому представив цю виплату не як звичайну соціальну допомогу чи виплату-стимул, а як своєрідний дивіденд від економічних успіхів США. Та «дивіденд Трампа» має одну важливу умову: гроші необхідно витрачати всередині Сполучених Штатів. Водночас під час першої заяви президент не пояснив детально, хто саме матиме право на виплату, коли вона може бути здійснена та з якого конкретно джерела буде профінансована.

Таким чином, «формула Трампа» виглядає приблизно так: республіканці перемагають на проміжних виборах — американці отримують гроші. Саме ця прив'язка й стала однією з головних причин критики заяви господаря Овального кабінету.

Потенційний масштаб програми величезний. За оцінками аналітиків, виплати по 5 тис. USD дорослим американцям можуть обійтися федеральному бюджету приблизно в 1,3 трлн USD. Навіть якщо обмежити коло отримувачів і не виплачувати гроші заможним американцям, сума все одно буде понад 1 трлн USD.

Для порівняння: США вже мають величезний державний борг — більше як 40 трлн USD, річний дефіцит федерального бюджету також вимірюється трильйонами доларів. Тому виникає головне запитання: де взяти ще гроші на нові виплати?

Трамп стверджує, що американська економіка стала достатньо сильною, а його торгова політика дає значні прибутки. Представники адміністрації також згадували про можливість використання тарифних надходжень.

Однак експерти звертають увагу на просту проблему: навіть значні доходи від мит недостатні, щоб легко профінансувати виплату такого масштабу.

Джей Ді Венс, віцепрезидент США, пізніше припустив, що заможні американці можуть бути вилучені з програми, а джерелом фінансування можуть стати надходження від мит. Це дещо зменшило б загальну вартість програми, але не вирішило б питання цілком.

КОШТИ МОЖНА ЗНАЙТИ

Американський лідер не вважає програму фінансово нереалістичною. Він заявив, що виплати буде «легко» вписати у федеральний бюджет завдяки зростанню державних доходів. За словами президента, американська економіка дозволяє здійснити такий крок.

Білий дім також представив програму як результат економічної політики Трампа. У заяві адміністрації президента йдеться, що гроші мають повернутися американським громадянам так само, як компанія виплачує дивіденди своїм акціонерам. У Білому домі програму називають результатом економічного зростання, інвестицій і торговельної політики адміністрації.

Але економісти дивляться на ситуацію значно обережніше. Стів Елліс, глава Taxpayers for Common Sense, назвав пропозицію марнотратною та попередив, що за відсутности достатніх доходів вона лише збільшить державний борг і може посилити інфляцію. «Нація дивиться в обличчя боргу в 40 трлн», — зазначив він, наголошуючи на ризиках такої політики.

Проблема полягає в тому, що виплата 5 тис. USD кожному дорослому американцю означатиме фактичне вливання величезної кількости грошей в економіку. Якщо ці кошти не матимуть достатнього бюджетного покриття, уряду доведеться або позичати гроші, або скорочувати інші видатки, або шукати нові джерела прибутків. Своєю чергою додаткові гроші в економіці можуть збільшити попит на товари й послуги. Якщо виробництво не встигатиме за таким попитом, це здатне підштовхнути ціни вгору. Саме тому економісти побоюються, що частину ефекту від виплат може з'їсти інфляція.

Ще один серйозний бар'єр — юридичний. Майк Джонсон, спікер Палати представників, відзначив, що для реалізації такої програми необхідне схвалення Конґресу. Він фактично дав зрозуміти: навіть якщо республіканці переможуть на виборах, питання виплат доведеться проводити через законодавчу процедуру. Отже, перемога республіканців сама собою не означатиме автоматичного зарахування 5 тис. USD на рахунки американців. Спершу доведеться визначити механізм програми, джерела фінансування, категорії громадян, порядок виплат і отримати відповідні законодавчі рішення.

ЧИ ЦЕ НЕ КУПІВЛЯ ГОЛОСІВ?

Найгостріша політична дискусія розгорнулася щодо можливого підкупу виборців. Критики Трампа стверджують, що обіцянка мільярдних виплат безпосередньо напередодні виборів виглядає як спроба стимулювати американців підтримати республіканців. Проте юридично ситуація складніша.

Експерти порталу PolitiFact відмітили, що сама загальна виплата всім громадянам не обов'язково означає незаконну купівлю голосів. Якщо гроші отримуватимуть усі, хто відповідає визначеним критеріям, незалежно від того, за кого вони голосували, це відрізняється від прямої пропозиції «проголосуйте за нас і отримаєте гроші».

Проте політичний ефект від такої заяви очевидний. Республіканці йдуть на проміжні вибори, де на кону стоїть контроль над Конґресом. І Трамп фактично перетворив майбутні виплати на частину свого виборчого послання: перемога республіканців означатиме 5 тис. USD кожному дорослому американцю.

Окрему увагу привертає те, що глава Білого дому уже не вперше пропонує американцям прямі грошові виплати. 2025-го він говорив про можливість виплат по 2 тис. USD за рахунок доходів від мит. Ще раніше обговорювали ідею так званого DOGE dividend — виплати по 5 тис. USD громадянам за рахунок коштів, які нібито вдалося б заощадити завдяки скороченню державних витрат.

Жодна з цих масштабних програм не була реалізована в заявленому вигляді. Саме тому теперішню обіцянку частина американських політичних оглядачів сприймає скептично.

ЩО НАСПРАВДІ ОТРИМАЮТЬ АМЕРИКАНЦІ

Трамп оголосив про політичний план, а не про вже затверджену державну програму. Щоб гроші справді дійшли до громадян, треба пройти кілька етапів: республіканці мають зберегти контроль над Конґресом, законодавці — погодити програму, уряд — визначити джерело фінансування, а відповідні державні органи — організувати виплати.

Причому навіть перемога Республіканської партії не гарантує автоматичної підтримки програми всередині самої партії. Для частини консервативних законодавців ідея багатомільярдних державних виплат суперечить традиційним вимогам скорочувати федеральні витрати й боротися з дефіцитом.

Проміжні вибори в США відбудуться в листопаді 2026 року. На них американці обиратимуть членів Палати представників і частину Сенату. Для Трампа це фактично референдум щодо його другого президентського терміну. Він не раз закликав виборців сприймати ці вибори як оцінку роботи президента, навіть попри те, що його прізвища не буде у виборчих бюлетенях.

У цьому контексті «дивіденд Трампа» може виконувати одразу кілька функцій. По-перше, дозволяє перевести розмову з проблем економіки та високих цін на конкретну суму. По-друге, це спосіб мобілізувати виборців, які безпосередньо зацікавлені в можливій виплаті. По-третє, Трамп укотре робить себе центральною постаттю кампанії, хоча формально йдеться про вибори до Конґресу.

РЕЙТИНГ ПАДАЄ

За два місяці до проміжних виборів до Конґресу Дональд Трамп опинився в політично незручній ситуації. Його рейтинг просідає, економіка перестає бути беззаперечним козирем, війна з Іраном затягується, а американські виборці дедалі критичніше оцінюють дії президента. У цей момент Білий дім намагається одночасно втримати внутрішній порядок денний і продемонструвати дипломатичні успіхи на двох зовнішньополітичних напрямках — іранському та українському.

За різними опитуваннями, схвалення діяльності перебуває приблизно в діапазоні 33–38 %, тоді як частка тих, хто не схвалює його роботи, сягає 58–64 %. Однак казати, що Трамп уже програв майбутні вибори, було б передчасно. Хоча й ігнорувати тривожні сигнали для Білого дому стає дедалі складніше.

ГІРКА ПРАВДА ПРО РАКЕТНІ АРСЕНАЛИ США

■ CBS

Війна в Україні та бойові дії проти Ірану продемонстрували, що американський військово-промисловий комплекс має серйозні проблеми зі швидкістю виробництва боєприпасів, повідомляє CBS.

Одним із найяскравіших прикладів є ракети-перехоплювачі Patriot. На підприємстві Lockheed Martin в Арканзасі журналістам показали сучасну версію цієї зброї, призначену для знищення балістичних ракет. Перехоплення відбувається безпосереднім зіткненням двох ракет на великій швидкості. Одна така ракета коштує близько 4 млн USD. Lockheed Martin здатна виробляти приблизно 750 одиниць на рік. Водночас лише під час війни проти Ірану США використали близько 1,5 тис. таких ракет.

За оцінкою Марка Кансіана з Центру стратегічних і міжнародних досліджень, загальна вартість боєприпасів, які США вже застосували проти Ірану, становить близько 25 млрд USD. Ідеться не лише про Patriot, а й про такі дорогі системи, як Tomahawk, THAAD і PrSM. «Війна в Україні стала сигналом тривоги, бо стало зрозуміло, що в нас немає достатніх запасів або можливостей для постачання в умовах затяжного конфлікту», — пояснив експерт.

За його словами, американського озброєння може вистачити для продовження теперішньої війни проти Ірану. Однак значно серйозніша проблема виникне в разі тривалого масштабного конфлікту з Китаєм.

«Ми можемо забезпечити достатньо боєприпасів на місяць, але перейти до другого, третього чи четвертого місяця — великий виклик», — зазначив фахівець.

Пентаґон заперечує твердження про критичний дефіцит боєприпасів, однак водночас закликає оборонні компанії перейти на фактично воєнні темпи виробництва. Lockheed Martin планує збільшити щорічний випуск ракет Patriot зі 750 до 2 тис. одиниць. Для цього компанія збільшує кількість робочих змін і впроваджує автоматизацію.

Проблема полягає не лише у фінансуванні. На виготовлення самої ракети потрібно близько шести тижнів, однак виробництво приблизно 4 тис. деталей, із яких вона складається, може тривати до двох років. Компанія залежить від мережі з приблизно 500–1000 постачальників. Якщо хоча б одна важлива деталь затримується, це може зупинити весь виробничий процес.

Подібна ситуація спостерігається і з ракетними двигунами Patriot. Їхній виробник L3Harris майже вдвічі збільшив випуск і будує новий автоматизований завод. Водночас його запуск очікується лише приблизно через 16 місяців.

Паралельно США намагаються створити зброю, яку можна виробляти значно швидше та дешевше. Компанія CoAspire розробляє крилату ракету, вартість якої становить лише кількасот тисяч доларів. Вона поступається дорогим аналогам за дальністю та потужністю, але її головна перевага — можливість масового виробництва. Ракета складається приблизно з 200 деталей, частина яких є комерційними компонентами. Пентаґон планує придбати близько 10 тис. таких недорогих ракет.

Скільки ракет до Patriot витрачають США

■ Clash Report

Іран знову атакував військові бази США в Йорданії. Відео масованих залпів систем Patriot дозволили OSINT-аналітикам оцінити кількість використаних ракет-перехоплювачів, інформує Clash Report. За словами аналітиків, у повітря могло бути запущено щонайменше 60 перехоплювачів. Водночас деякі оцінки свідчать про більш ніж 100 ракет.

Висока кількість запусків пов'язана з особливостями застосування систем Patriot: американська доктрина передбачає запуск двох–чотирьох ракет-перехоплювачів по одній цілі. Іще більше ракет може знадобитися для боротьби з касетними боєприпасами. Після руйнування носія такі боєприпаси розсіюють суббоєприпаси, що створює додаткові цілі для системи протиповітряної оборони.

Вартість одного перехоплювача PAC-3 MSE оцінюють приблизно у 4–5 млн USD. Під час одного епізоду відбиття удару використали понад 60 таких ракет. Їхня загальна вартість могла становити приблизно 240–300 млн USD. Тож оцінки щодо близько 100 перехоплювачів означають, що сума витрачених за лічені хвилини ракет може сягати 500 млн USD.

На цьому тлі постає проблема запасів PAC-3. Місяці інтенсивного застосування вже призвели до витрачання значної частини американського запасу цих перехоплювачів, тоді як темпи виробництва не дозволяють швидко компенсувати їхнє споживання за такого рівня використання.

Нафта знову здорожчала

■ Reuters

Ціни на нафту зросли більш ніж на 3 USD на тлі нових ударів хуситів по Саудівській Аравії й іранських атак на судна в Перській затоці. Це посилило побоювання щодо постачання після зупинки роботи ключового саудівського нафтогону, зазначає Reuters.

Ф'ючерси на нафту марки Brent здорожчали на 3,21 USD, або на 3,1 %, до 107,82 USD за барель. Ф'ючерси на WTI зросли на 3,17 USD, або на 3,2 %, до 103,22 USD за барель. «Це сталося на тлі активізації атак на енергетичну інфраструктуру Саудівської Аравії, зокрема на важливий трубогін Схід–Захід», — відмітили аналітики ING зі сировинних ринків і додали, що поки незрозуміло, наскільки серйозні можливі пошкодження і як довго трубогін не працюватиме.

За інформацією саудівських чиновників, нафтогін Схід–Захід тимчасово зупинив роботу після удару безпілотного літального апарата. Зупинка трубогону, що дає змогу Саудівській Аравії оминати Ормузьку протоку й перескеровувати експорт нафти, ставить під загрозу до 4 % світового постачання нафти.

Саудівські державні медіа оприлюднили відеозаписи пошкоджень будинків і мечеті в південній провінції Джазан, які, за їхніми словами, стали наслідком удару хуситів. Останні також заявили, що завдали удару по саудівській військовій базі в сусідній провінції.

■ Євген Клен

САНКЦІЇ ТА АРЕШТИ

Схоче, американці нарешті взялися за росіян

Москва вчиняє недружні дії щодо США, тож Вашинґтон завдає ударів у відповідь.

ДЕРЖАВНИЙ ТЕРОР

Російський диктатор наразі не хоче знижувати темпи бойових дій до зими та, імовірно, розраховує перечекати цю пору року, аби посилити власні позиції. Таку думку висловив сенатор Том Тілліс, республіканець із Північної Кароліни та співголова спостережної групи НАТО в Сенаті.

Він зазначив, що якщо президент РФ «інтелектуально чесний зі собою», то розуміє, що опинився на межі можливостей. «Його економіка страждає. Йому доведеться розглянути питання про примусовий призов після того, як платить тисячі доларів, щоб заохотити людей іти добровольцями. Відправляє в'язнів на поле бою. Для мене це все ознаки відчайдушного деспота», — зауважив політик.

І наголосив, що Сполучені Штати мають продовжувати підтримувати Україну й не дозволити Російській Федерації (РФ) використати цей період як інструмент тиску: «Нам потрібно переконатися, що зима, страждання, які він уже дуже явно намагається накласти на Україну, що саме в нього буде жахлива зима. Й американський народ має бути поінформованим про його терористичну тактику. Враховуючи те, як вони намагаються тероризувати населення, диктатор розглядає цю зиму як можливість. І я розглядаю цю зиму як можливість допомогти йому продовжувати спускатися слизьким схилом невдачі вниз».

Також сенатор висловився про російські атаки на об'єкти американських компаній в Україні. Політик уважає, що їх варто трактувати не лише як атаки на американський бізнес, а як частину стратегії терору Кремля: «Маємо розглядати це як напад на демократію та суверенну державу, яка нічого не зробила, щоб цього заслужити».

Коментуючи пошкоджений російськими атаками об'єкт американської компанії Cargill, Том Тілліс назвав його ще одним прикладом дій Путіна, які спрямовані на тероризування населення та безпосередній вплив на маси людей. За його словами, мова йде не тільки про конкретний об'єкт, а про весь ланцюг — від вирощування сільськогосподарських культур до їхнього експорту та забезпечення людей продовольством. «Путін свідомо вирішує не лише завдати болю людям, які намагаються вирощувати кукурудзу та зерно й експортувати їх, але й безпосередньо впливає на доступ до їжі в найскладніших географічних регіонах світу, зокрема в Африці. Це частина його плану та стратегії. Путін, по суті, прийняв рішення знищити харчову промисловість в Україні та морити голодом людей в Африці заради власних егоїстичних цілей», — висновував республіканець.

«ПЕКЕЛЬНІ САНКЦІЇ»

Відтак Палата представників розблокувала розгляд законопроєкту покійного сенатора Ліндсі Ґрема, який уповноважує Дональда Трампа запроваджувати мита проти країн, що купують російські енергоносії. Ключове процедурне голосування перебувало під загрозою зриву, але двоє демократів порушили партійну дисципліну й підтримали перехід документа до заключної стадії обговорення.

Демократична партія відмовлялася підтримати законопроєкт, оскільки вважає, що той дає президентові додаткові повноваження щодо запровадження митних тарифів, але при цьому не зобов'язує використати це для тиску на РФ. Та навіть затяті опоненти Трампа визнають, що відмова від ухвалення санкційного законопроєкту може стати сигналом для диктатора про неминучість подальшої підтримки України з боку США і розчарувати українців. При цьому вони все одно не вірять, що глава Білого дому справді вдасться до «нищівних санкцій» проти Кремля.

Та після дебатів конґресмени таки ухвалили закон про «пекельні санкції» проти РФ та Ірану. Документ підтримали 252 голоси, проти 154. За це проголосували 197 республіканців, проти було шестеро. Демократи розділились: 54 голоси за і 148 проти. Незалежний конґресмен також підтримав документ. Президент закон підписав.

ВИКРИТТЯ ШПИГУНІВ

Своєю чергою Тодд Бланш, генеральний прокурор Сполучених Штатів, повідомив, що Міністерство юстиції висунуло обвинувачення п'ятьом учасникам агентурної мережі спецслужб РФ, які вербували виконавців для терактів у країнах Європи та готували убивство російського дисидента у США. «Наше завдання — не дозволити ворогам Америки чинити насильство й терор на американській землі. І саме це ми робимо завдяки роботі Федерального бюро розслідувань і прокурорів Департаменту юстиції», — поділився він.

Згідно з розсекреченим обвинувальним актом, російські агенти щонайменше з 2024 року працювали на російські розвідувальні служби та спеціалізувалися на організації замовних убивств і терактів. «Ця мережа є одним з підрозділів апарату РФ для здійснення вбивств. Її діяльність була зосереджена на російських дисидентах і перебіжчиках, а віднедавна — на країнах, які вважають союзниками України», — ідеться в повідомленні відомства.

Керівниками агентурної мережі слідство вказує Юрія Храмєєва, 63-річного колишнього полковника російських спецслужб, та його сина Кирила Храмєєва, 27-річного офіцера Федеральної служби безпеки РФ. До керівного складу також входив Оеміс Ромагоза Дурруті, 35-річний громадянин Куби, який проживає в Росії.

Ще двоє обвинувачених: 35-річний громадянин Куби Яйдель Дельґадо Суарес і 22-річний громадянин Венесуели Анхель Едуардо Кастро — виконували завдання з пошуку та вербування потенційних виконавців у США. «Ці обвинувачені діяли як частина глобальної мережі найманих убивць, що досягла меж Сполучених Штатів, намагаючись вербувати громадян США й іноземців для здійснення вбивств за вказівкою Кремля», — стверджував Джон Айзенберґ, помічник генерального прокурора Сполучених Штатів із питань національної безпеки.

За даними слідства, улітку 2026 року російські агенти завербували резидента США для організації вбивства відомого російського дисидента, пообіцявши за стеження від 1 тис. до 1,5 тис. USD, а за вбивство — 40 тис. USD. Після відмови виконавця здійснювати ліквідацію особисто куратори цікавилися, чи може він знайти інших людей для цієї роботи.

Крім того, торік мережа завербувала громадянина США у Литві стежити за особою, яку росіяни називали «поганим хлопцем, який поширює бруд про РФ». Згодом полковник Храмєєв запропонував американцю 25 тис. USD за вбивство російського дисидента. Для цього той мав «кинути пляшку з бензином або встромити ніж».

Після відмови американця Храмєєв-старший запропонував «простішу роботу», що передбачала підпали продовольчих складів або закидання запалювальних сумішей в електропідстанції. Офіцер РФ наголосив, що їхніми цілями є всі країни, які допомагають Україні, та пообіцяв «серйозні гроші».

Слідство також установило, що в червні 2024-го кубинець Дурруті координував підготовку до нападу в Празі, столиці Чехії, а у вересні того ж року — ще один теракт у Литві. «Керована росіянами мережа є зухвалою, агресивною та розгалуженою, а висунуті обвинувачення мають стати чітким сигналом: незалежно від того, де ви перебуваєте і на кого працюєте, ми будемо розслідувати ваші злочини й притягати вас до відповідальності», — заявив Джеймі Мак-Доналд, прокурор Нью-Йорка.

Усі п'ятеро підозрюваних наразі перебувають на волі. Фігурантів звинувачують у змові з метою фінансування тероризму (до 20 років позбавлення волі), а трьох із них — у змові задля скоєння вбивства на замовлення (до десяти років ув'язнення).

Том Тілліс

■ Ірина Коляда

РФ ПЕРЕТВОРИЛА ІСЛАМ НА ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ

Після окупації Криму Російська Федерація (РФ) установлює контроль над мусульманськими громадами півострова, а незалежні релігійні організації та кримських татар переслідує. У «КримSOS» заявили, що іслам окупанти перетворили на інструмент державного контролю, і констатують — уже сотню жителів півострова звинуватили в причетності до організації «Хізб ут-Тахрір».

Обшуки в Криму. 5 березня 2024 року. Фото: "Кримська солідарність"

Російські силовики проводять обшуки в мечеті міста Старий Крим в окупованому Криму. 29 лютого 2024 року. Фото: «Кримська солідарність»

За час окупації в Криму збудували більш ніж 30 мечетей. Урочисто освятили Соборну мечеть у Сімферополі. Це головний вітринний проєкт підконтрольного Кремлю Духовного управління мусульман Криму. На перший погляд може скластися враження, що РФ виявляє до ісламу небувалу увагу, навіть турботу. Але варто відкрити будь-яку справу проти кримськотатарської релігійної громади чи політв'язня, і фасад одразу тріскає. На підтвердження цього в «КримSOS» подають докази.

У жовтні 2024 року так званий Верховний суд Криму ліквідував незалежну мусульманську громаду «Алушта», ту саму, що з 1990-х законно діяла при мечеті Юхари-Джамі. Приводом стало те, що громада вчасно не вилучила зі свого складу колишнього голову Ленура Халілова, якого незаконно затримали ще 2019-го, а 2021 року засудили на 18 літ ув'язнення разом із Русланом Месутовим за нібито причетність до організації «Хізб ут-Тахрір».

Обшуки на світанку, підкинута література, заборонена в РФ, заангажовані свідки, сфабриковані справи, і врешті вирок, що ламає життя на роки. Зараз більшість політв'язнів на півострові — саме кримські татари. За даними Кримськотатарського ресурсного центру (КРЦ), станом на грудень 2025-го в Криму зафіксували 486 незаконно ув'язнених і переслідуваних за кримінальними справами, серед яких 272 представники кримськотатарського народу. Лише за період 2017–2025 років КРЦ задокументував 10 727 порушень прав людини на окупованому півострові, з яких 7 166 стосуються представників кримськотатарського народу. «В окупованому Криму іслам має два обличчя, і обидва належать одній владі: одне позує перед камерами на відкритті нової мечеті, друге в цей самий час підписує вирок на 18 років буцімто за молитву не в тій громаді», — йдеться в заяві «КримSOS».

Після окупації Кримського півострова 2014-го РФ розпочала стрімке встановлення контролю над мусульманами Криму. Духовне управління мусульман Криму, яке очолював муфтій Еміралі Аблаєв (обраний 1999 року), було перереєстроване відповідно до російського законодавства й отримало нову назву — Централізована релігійна організація «Духовне управління мусульман Республіки Крим та м. Севастополя» (ДУМКС). Це була не формальна процедура, а зміна суті інституції. ДУМКС перетворилося на лояльний до Кремля орган, що фактично підтримує політику окупаційної влади. Сам муфтій Аблаєв почав відкрито співпрацювати з окупантами, за що був нагороджений медаллю «За доблестный труд» та орденом «За верность долгу» за участь у «возз'єднанні Криму з Росією».

Після такої перереєстрації всі офіційно визнані мечеті на півострові опинилися під контролем структури, лояльної до Кремля, а фактично — під наглядом Федеральної служби безпеки РФ. Це означало монополізацію ісламського життя: релігія перестала бути приватною справою людини і стала об'єктом державного управління.

23 січня 2015-го в передмісті Севастополя силовики прийшли з обшуками одразу до кількох родин кримських татар. Того дня безпідставно затримали трьох чоловіків — Руслана Зейтуллаєва, Нурі Прімова та Рустема Ваїтова. На початку квітня до них додався четвертий фігурант, Ферат Сайфуллаєв. Так почалася «Перша Севастопольська група Хізб ут-Тахрір» — справа, яка відкрила лік десяткам подібних у Криму. Зейтуллаєву інкримінували організацію осередку «Хізб ут-Тахрір», решті трьом — участь у ньому.

У вересні 2016 року суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок: Прімов, Ваїтов і Сайфуллаєв отримали по п'ять років буцегарні й вийшли на волю 2020-го. Зейтуллаєву спершу дали сім років, але вирок двічі переглядали не на його користь — до 12, потім до 15 літ.

Ця перша справа стала шаблоном для всіх наступних. Із 2016-го обшуки й арешти за «приналежність до «Хізб ут-Тахрір» стали регулярними. У середньому хвилі арештів у таких справах відбуваються двічі на рік. Пік припав на 2019-й, коли за один рік затримали 35 кримських татар.

2016-го набув чинності «пакет Ярової», який подвоїв мінімальні терміни ув'язнення. Після 2017 року вироків менше ніж на 11 літ фігурантам практично не оголошували. Змінилась і географія покарання: перших засуджених етапували переважно в європейську частину РФ, тоді як наступних фігурантів — на Сибір і Далекий Схід. Зокрема, Різу Ізетова та Руслана Месутова.

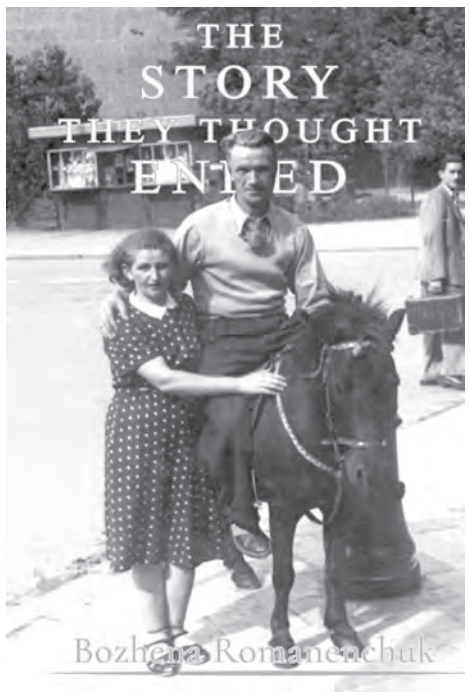
В основу обвинувачень лягають показання засекречених свідків і «релігієзнавчі експертизи», які часто проводять люди без спеціальних знань щодо ісламу. Після вироку засуджених систематично позбавляють належної медичної допомоги, регулярно поміщають у штрафні ізолятори попри те, що частина з них, як-от Амет Сулейманов, Тофік Абдулгазієв чи Олександр Сізіков, мають захворювання, через які за самим російським законодавством не підлягають триманню під вартою.

Показово й те, що спрацювала ця система вибірково. 2016-го Аблаєв поскаржився на «Хізб ут-Тахрір» і «таврійський муфтіят», які нібито зірвали святкові заходи, присвячені завершенню місяця Рамадана. Після цього в Криму відбулась хвиля обшуків та незаконних арештів у мусульман «Хізб ут-Тахрір». Прихильників «таврійського муфтіяту» не чіпали, оскільки вони мали відкриту проросійську позицію.

Юридична основа всієї цієї машини — рішення Верховного суду РФ від 2003 року, яким «Хізб ут-Тахрір» визнали терористичною організацією. Оскільки з 2014-го Москва незаконно поширює своє законодавство на окупований Крим, заборона автоматично діє і там. Цікаво, однак, що саме рішення 2003 року не містить належної аргументації, чому організацію взагалі кваліфікували як терористичну.

Кількість жителів Криму, яких окупаційна влада звинуватила в причетності до «Хізб ут-Тахрір», уже перевищує сотню. За винятком лише двох людей, усі фігуранти цих справ є кримськими татарами. Уже за перші два роки окупації склався головний принцип нової релігійної політики в Криму: переслідують не за віру, а за нелояльність. «Сьогодні в російських тюрмах під ярликом «терористів» відбувають покарання багатодітні батьки та матері, правозахисники, активісти, журналісти — звичайні люди, чия єдина «провина» полягала в тому, що вони не відвернулися, коли поруч несправедливо забирали інших. Вони залишились людьми там, де від них вимагали мовчання, і за цю впертість платять свободою», — резюмували в «КримSOS».

Божена Романенчук

ІСТОРІЯ, ЯКУ ВВАЖАЛИ ЗАВЕ́РШЕНОЮ

■ Софія Микитко

У США вийшла цікава книжка молодої української авторки Божени Романенчук «Історія, яку вони вважали завершеною».

Цей художній твір, натхнений реальною родинною історією, розповідає про Катерину — молоду українку, чиє життя назавжди змінила Друга світова війна. Після смерти батька вона мусить узяти на себе його обов'язки й підтримувати родину. Мешкаючи в українському селі поблизу польського кордону, Катерина переживає жахливі наслідки війни, коли цей край опиняється під контролем радянських і німецьких сил. Згодом її разом з іншими жителями села забирають до трудового табору, де зіштовхується з жорстокою реальністю війни. Тим часом удома її сім'я залишається без жодних звісток. Минають роки, і рідні починають думати, що Катерина не вижила. Вони зберігають пам'ять про неї як про молоду 18-літню дівчину й сумують за нею. Але через 14 років правда виходить назовні.

Божена Романенчук народилася і виросла в українському м. Коломиї на Івано-Франківщині. У дев'ятирічному віці разом із батьками переїхала до Ньюарка (штат Делавер), де продовжила своє життя та навчання. Її любов до родинної історії, українського коріння та пам'яті про минуле надихнула написати цю книгу. «Історія, яку вони вважали завершеною» — це не просто художня розповідь, а спроба зберегти те, що не може бути забутим. Через долю Катерини авторка торкається тем родини, любови, утрати, гідності й надії. Ця історія нагадує, що правда може повернутися до тих, хто чекає на неї. Божена Романенчук написала цю книжку з любов'ю до своєї родини та глибокою повагою до історії, яка залишила слід у серцях наступних поколінь.

Книга вийшла англійською мовою (ISBN-13 979-8194920006), її можна придбати або прочитати на «Амазоні» за цим QR-кодом:

Стипендія для науковців від СУА

■ Анна Березняк

Союз українок Америки (СУА) оголошує про можливість отримання стипендії 1,5 тис. USD для науковців, які представлятимуть дослідження на українську тематику на щорічній конференції ASEEES 2026, що відбудеться 12—15 листопада ц. р. в Чикаґо (штат Іллінойс).

У межах своєї багаторічної діяльності, спрямованої на підтримку української науки, освіти й популяризацію української культури, СУА обере одного стипендіата з-поміж усіх кандидатів, які відповідають умовам програми. Ця стипендія має підтримати участь науковця в цьогорічній конференції. Особлива увага — дослідникам на початку наукової кар'єри й тим, хто має обмежені можливості отримання фінансової підтримки від своїх наукових установ.

Кандидати повинні відповідати таким вимогам: мати підтверджену участь як доповідачі на конференції ASEEES 2026 з індивідуальною доповіддю або у складі панельної дискусії чи круглого столу; представляти дослідження, основна тематика якого безпосередньо стосується України; проживати у США або бути афілійованими з американською науковою чи освітньою установою; бути готовими зазначити підтримку СУА в матеріалах своєї презентації та/або професійній біографії; бути готовими долучитися до подальшої співпраці після завершення конференції, зокрема, підготувати короткий письмовий підсумок, статтю або взяти участь у вебінарі для інформаційних платформ СУА.

Додаткова увага — дослідженням, присвяченим досвіду України в контексті імперій та імперіалізму, суверенітету й державності, національної ідентичності, демократії, а також історичної та сучасної маргіналізації українських голосів і наративів.

Науковців, які подали свої пропозиції щодо участи в конференції ASEEES 2026 і бажають претендувати на стипендію СУА, запрошуємо заповнити відповідну аплікаційну форму за посиланням: **https://bit.ly/ASEEES_2026_application**.

«Українські голоси та погляди заслуговують на те, щоб їх чули й визнавали в академічних дискусіях у всьому світі. У Союзі українок Америки ми переконані у важливості підтримки науковців, які привертають увагу до історії, культури та сучасного досвіду України. Тема цьогорічної конференції — «Держави й імперії» — надає цій роботі особливого значення. Завдяки цій ініціативі, ми прагнемо допомогти дослідникам представити свої наукові праці, охопити ширшу авдиторію та сприяти глибшому розумінню України і її місця у світі», — зазначила Анна Петелина, голова Референтури освіти СУА.

ДО СЛОВА

СУА висловив підтримку закону Ліндсі Ґрема про санкції проти Росії та Ірану, який підписав Дональд Трамп. Організація заявила, що посилення економічного тиску на Москву є важливим кроком для захисту свободи та суверенітету України. «Притягнення Росії, а також держав та іноземних суб'єктів, які підтримують її повномасштабне вторгнення, до економічної відповідальности є важливішим, ніж будь-коли. Сильний і тривалий економічний тиск необхідний для послаблення спроможности Кремля вести війну та допомоги в забезпеченні суверенного, незалежного й мирного майбутнього для України», — наголосили в організації.

У Нью-Йорку привернули увагу до атак по Києву

■ Олег Садовий

Українська громада й активісти Нью-Йорка організували мітинг, аби привернути увагу американського суспільства до російських атак на цивільні об'єкти столиці України.

Організатори нагадали, що, зокрема, 8 вересня Росія завдала масованого удару по Києву із застосуванням балістичних і крилатих ракет, а також дронів. Під обстріл потрапили цивільні об'єкти, було пошкоджено понад десять житлових будинків, шкіл і медичних закладів. Унаслідок атаки загинули люди, багато поранених.

У відповідь на ці події Svitanok in New York провела демонстрацію на Таймс-сквер у Нью-Йорку. Як зазначають активісти, їхня мета — не допустити нормалізації російського терору та привернути увагу світу до цих дій. Представники організації заявили про намір виходити на вуличні акції і надалі, щоб нагадувати американцям про те, що війна триває.

УКРАЇНЦЯМ У ПОЛЬЩІ НЕ РАДІ

■ Василь Нетудихата

Ґжеґож Браун, лідер ультраправої польської партії «Конфедерація польської корони», пошкодив пам'ятник воїнам Української повстанської армії (УПА) в с. Білостоку (Люблінське воєводство). Відео свого вчинку він сам опублікував у соціальних мережах. На кадрах видно, як політик за допомогою молота методично розбиває викарбувані на камені імена українців.

Свої дії він пояснив тим, що монумент нібито «ображає пам'ять жертв» і є «самовільною спорудою», яку треба було негайно демонтувати ще в день відкриття. «Цей обеліск, що ображає пам'ять жертв українського геноциду проти поляків, має бути демонтований за допомогою професійного обладнання, яке необхідно негайно доставити сюди після задокументування злочину виправдання нацизму та бандеризму», — заявив політик.

Гранітний обеліск у Білостоку зведено безпосередньо на місці масового поховання українців, які загинули в боях проти радянського НКВС 1946 року. Місце пам'яті функціонує ще з 1990-х, а сучасний вигляд отримало 2019-го. Цей пам'ятник уже не вперше страждає від рук зловмисників. Улітку ц. р. невідомі обмалювали його фарбою та зрізали декоративну арку. А нещодавно обеліск зазнав чергового пошкодження, поліція розшукує причетних.

У Міністерстві закордонних справ (МЗС) України жорстко засудили трощення Брауном за допомогою молотка пам'ятника УПА та закликали правоохоронців відреагувати на це належним чином, а владу — відновити пошкоджений монумент. У відомстві вказали, що політичні маргінали в Польщі не придумали нічого кращого, ніж воювати з могилами. «У час, коли йде реальна війна, яка становить екзистенційну загрозу і для України, і для Польщі, це ганебна й аморальна поведінка, яка не може викликати нічого крім сорому й засудження у будь-якої нормальної людини», — зазначили дипломати.

Вони наголосили, що Україна очікує від польських компетентних органів належної правової оцінки цих дій, відновлення пошкодженої могили, а також інших місць української пам'яті в Польщі та недопущення подібних випадків у майбутньому. «Україна послідовно виступає за однаковий принцип по обидва боки кордону: українські місця пам'яті в Польщі та польські місця пам'яті в Україні мають бути захищеними. Ніхто не має права перетворювати пам'ять і пошану до померлих на циркову виставу для досягнення своїх політичних цілей», — додали в МЗС.

Та Браун не єдиний, хто виступає проти українців. Деякі поляки вже створюють громадські патрулі для пошуку українців на вулицях і перевірок їх на вдячність. Тож за останні кілька місяців з Польщі виїхали 106 тис. українців. Польські медіа припускають, що серед причин виїзду може бути зростання негативного ставлення поляків до українців. Водночас близько 51 % українських біженців у Польщі заявили, що планують повернутися додому. Хоча більшість із них і відкладає повернення до завершення війни. Про це свідчать результати опитування групи «Рейтинг». Згідно з дослідженням, 8 % опитаних готові повернутися найближчим часом, ще 43 % — після завершення війни. Не планують повертатися 26 %, а 23 % ще не визначилися.

Головною умовою для повернення 71 % респондентів називає безпеку та стабільність в Україні. Для 36 % важливим є розвиток економіки, а для 26 % — можливість знайти роботу. Ще 21 % очікує відсутності внутрішніх мовних, релігійних та інших конфліктів.

Водночас 44 % українців хотіли б залишитися за кордоном назавжди, хоча 43 % не планують цього. Серед тих, хто розглядає постійне життя за кордоном, 40 % обирають Польщу, 17 % — іншу європейську країну, а 6 % — державу за межами Європи. Ще 37 % не визначилися з країною.

Помер віцепрезидент СКУ

■ Юстина Зарваниця

Павло Садоха, віцепрезидент Світового конґресу українців (СКУ) у Південній Європі та голова Спілки українців Португалії, помер у віці 56 років. Він багато десятиліть присвятив праці для України й української громади в Португалії. Був ключовим учасником керівної команди СКУ та відіграв провідну роль у заснуванні Спілки української молоді в Португалії.

В організації світового українства зауважили, що упродовж багатьох років Павло був одним з активних голосів української громади в Португалії. Він долучався до організації акцій на підтримку Євромайдану у 2013–2014 рр., а після початку російської агресії організовував мітинги, звернення до португальських урядовців та допомогу українським військовим.

Також Павло Садоха був співорганізатором щорічного «Мирного ходу» в Лісабоні, працював над розвитком українських медіа й популяризацією української історії та культури. «Павло був високо шанованим лідером української громади в Португалії та на світовому рівні. Він був близьким приятелем і людиною, на яку я завжди міг покластися. Щиро переймався долею України і присвятив своє життя служінню Україні та українцям у всьому світі. Це величезна втрата, і його дуже бракуватиме. Вічна йому пам'ять», — сказав Павло Ґрод, президент СКУ. Світовий конґрес українців висловив щирі співчуття родині, близьким, друзям і всій українській громаді Португалії.

А Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України, наголосив, що Павло Садоха боровся за визнання Голодомору геноцидом українського народу, доклався до встановлення пам'ятника Кобзарю в Лісабоні, протидіяв російській дезінформації, сприяв збереженню української мови, культури й ідентичности в Португалії через підтримку українських суботніх шкіл.

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року допомагав українцям, які через російську агресію були змушені шукати прихистку в Португалії, організовував акції на підтримку України, відстоював українські інтереси та щодня захищав гідність нашої держави. «Завдяки його принциповості та невтомній енергії голос України в Португалії звучав постійно, виразно й безкомпромісно. Його раптовий відхід — величезна втрата для української громади в Португалії і всього світового українства. Ми втратили сильного захисника України, надійного порадника й світлу людину з великим серцем. Світла пам'ять п. Павлу. Дякуємо за кожне виборене рішення, за кожну організовану акцію, за багаторічну працю та відданість Україні до останнього», — зазначив глава українського зовнішньополітичного відомства.

ВЕНЕЦІЙСЬКИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ ПІДТРИМУЄ РОСІЯН

■ Катерина Галущенко

Російський режисер і громадянин РФ Ілля Хржановський отримав «Срібного лева» за найкращу режисуру на Венеційському кінофестивалі 2026. Нагороду йому присудили за стрічку «Дау», більшу частину якої фільмували в Харкові. Отримуючи нагороду, Хржановський присвятив її цьому місту й українцям, які борються проти російської агресії. Він виправдався, що над фільмом працювало понад 2 тис. людей, багато з яких були українцями. «Я також хочу присвятити цю нагороду одній людині. Ця людина тут. Ця людина — моя мама, яка народилася в Україні незадовго до приходу нацистів, у Вінниці», — заявив режисер.

Та ще до вручення нагороди навколо участі «Дау» у Венеції спалахнув скандал. Міністерство закордонних справ і Міністерство культури та стратегічних комунікацій України виступили проти участі стрічки в основному конкурсі. Вони назвали появу стрічки в основному конкурсі вкрай тривожним сигналом і звернули увагу на походження Хржановського, історію фінансування фільму й участь у ньому російських діячів.

У Венеційській бієнале з українською критикою не погодилися. Організатори вказали, що «Дау» є фільмом німецького виробництва, а Франція та Швеція — його співпродюсери. Там також нагадали, що Хржановський уже не має російського громадянства, оскільки нібито відмовився від нього, і має громадянства Німеччини, Великої Британії та Ізраїлю.

Однак журналісти знайшли в російських державних реєстрах дані, які свідчать, що паспорт Російської Федерації (РФ) режисера досі чинний. Крім того, до квітня ц. р. Хржановський був зареєстрований у Москві як підприємець у сфері сценічного мистецтва, а підставою для реєстрації було російське громадянство.

Є питання і до участи в«Дау» грецького диригента Теодора Курентзиса. Він має російське громадянство й не виступив із публічним засудженням повномасштабного вторгнення РФ до України. На пресконференції Хржановського запитали, чому він не засуджує позицію свого головного актора. Але той не став критикувати Курентзиса. «Це його вибір. Уважаю, що кожен платить за свій вибір, за своє життя, за свою долю, — сказав режисер. — Єдине, чого я можу побажати — це миру й успіху українському уряду, щоб він зміг якнайкраще впоратися зі завданням, урятувати країну та перемогти в цій війні».

Парадокс історії «Дау» полягає в тому, що українська держава свого часу сама фінансувала цей проєкт. 2011-го Державна агенція України з питань кіно виділила на фільм 6,26 млн грн. Проте Україна не зазначена серед країн-виробників цієї стрічки в офіційних матеріалах Венеційського кінофестивалю.

«Дау» — кінопроєкт про радянського лавреата Нобелівської премії Лева Ландау. 2020 року правоохоронці відкрили кримінальне провадження за фактом можливого катування дітей під час зйомок. Ішлося, зокрема, про кадри з немовлятами. У лютому 2021-го справу закрили, не встановивши складу злочину.

Джолі завітала до боксерського клубу

■ Оксана Горнятко

Голівудська акторка Анджеліна Джолі завітала до боксерського клубу Spadkoyemets у Харкові. Також її син Нокс разом з українськими захисниками провів у залі тренування з тайського боксу. «Ми дуже вдячні та щасливі, що ви обрали саме наш зал!» — ідеться в повідомленні клубу.

Анджеліна Джолі відвідала Україну вже втретє з початку повномасштабної війни. Її бачили в Тернополі, Львові, Кременчуці та Харкові.

Масштабна освітня програма у Jam Factory

■ Наталка Горішня

У Jam Factory Art Center розпочалася масштабна освітня програма «Історія кіно в Україні». Вона передбачає безплатні кінопокази та лекції, у її межах протягом вересня та листопада йтиметься про кіно, створене на території України від 1920-х до початку 2000-х, від експериментів 1920-х до пошуків українського кіно на початку XXI ст.

Окремою подією стане показ «Кришталевого палацу» Григорія Гричера, одного з ранніх звукових фільмів, реалізованих в Україні. Також у програмі будуть стрічки українського поетичного кіно та документальні роботи 2000-х. Кожен тематичний блок доповнюватимуть лекції та розмови з кінознавцями.

Кураторами програми є Дарія Бадьор і Софія Дорошенко. Програму створили у співпраці з Довженко-центром. Перший блок провели 9–23 вересня, другий відбудеться в листопаді. Усі події безплатні за попередньою реєстрацією. Мета програми — дати ширший контекст процесам, результати яких бачимо на екранах сьогодні, та відкрити менш відомі сторінки історії кіно в Україні.

Хто врятує українську кінематографічну спадщину?

■ Аліна Черноконь

Міжнародний альянс зі захисту культурної спадщини в зонах конфлікту Aliph започаткував програму зі збереження кінематографічної та аудіовізуальної спадщини, що перебуває під загрозою. Одним із перших проєктів програми стане захист українських кіноархівів, зокрема колекції Довженко-центру в Києві.

Програма передбачає термінове втручання для порятунку кіноматеріалів, покращення умов їхнього зберігання, модернізацію спеціальної інфраструктури та навчання фахівців.

В Україні фахівці мають оцінити стан матеріалів, що перебувають під загрозою, визначити безпечні умови їхнього зберігання та за необхідності перемістити частину колекцій. У Довженко-центрі зберігають більше як 62 тис. одиниць фільмових матеріалів. Значна частина колекції існує на плівкових носіях, а процес її цифровізації залишається обмеженим.

Питання збереження української кінематографічної спадщини стало особливо актуальним через російські атаки. Як писав Meest Weekly, 15 червня ц. р. російська ракета влучила у Національну кіностудію художніх фільмів ім. Олександра Довженка в Києві. Унаслідок атаки згорів костюмерний цех із найбільшою та найстарішою в Україні колекцією, що налічувала близько 100 тис. костюмів. Також були пошкоджені інші будівлі кіностудії.

Сховище з близько 600 фільмами кіностудії на плівці розташоване приблизно за 10 м від знищеної будівлі. Під час вибуху в ньому вибило вікна й двері, однак саму кіноколекцію вдалося врятувати. Частина цих фільмів досі не оцифрована.

Aliph уже давно співпрацює з Україною у сфері захисту культурної спадщини. 2025-го організація разом із Міністерством культури започаткувала створення Українського фонду культурної спадщини, покликаного залучати міжнародне фінансування для порятунку та відновлення пошкоджених культурних об'єктів.

НА ХОРТИЦІ ЗНАЙШЛИ КАМ'ЯНИЙ КРОМЛЕХ

■ Орися Шиян

На острові Хортиця археологи виявили кромлех — кам'яний комплекс, який використовували для певних ритуалів. Про це розповів Анатолій Волков, науковий співробітник Національного заповідника «Хортиця».

Цьогорічну археологічну експедицію на острові фахівці відділу охорони пам'яток, історії, археології та природи заповідника розпочали в серпні. Зокрема, їм удалося натрапити на кам'яний об'єкт культового призначення, який датують віком приблизно 5 тис. років. «У давнину люди використовували ці місця, будували кам'яні закладки для культових, релігійних цілей. Вони відзначали в цих місцях якісь календарні дати, використовували їх для релігійних ритуалів, приміром, жертвоприношень або для поховальних обрядів», — прокоментував він.

Науковець додав, що камені достатньо великі, мають незвичну пласку форму. Щоб їх знайти, обробити й доправити на це місце, треба було докласти неабияких зусиль. Місце знахідки розташоване за 50 м від берега Дніпра. «Це не просто складені поспіхом камені, це ретельно підігнані один до одного в цілісну кам'яну споруду», — відмітив археолог.

Об'єкт музеєфікують, він стане додатковим місцем на туристичних маршрутах заповідника. Загалом на Хортиці, за словами Анатолія Волкова, повністю дослідили вісім таких святилищ. Культові споруди на Хортиці — кам'яні закладення, кромлехи і святилища, пов'язані зі стародавніми віруваннями. Це праобрази давніх храмів просто неба. Ці культові комплекси пов'язані з віруваннями тодішніх людей, зокрема, з культами Сонця, зародження життя та календарним циклом.

Під дорогою розкопали стародавні могили

■ Юстина Зарваниця

У Куликові Львівської области археологи виявили 25 людських поховань під час дослідження території в районі костелу Святого Миколая, повідомив Ігор Зінкевич, депутат Львівської міської ради. Він наголосив, що принаймні п'ята частина знайдених останків належить дітям. Поховання, за попередніми оцінками, датують XVIII–XIX ст. Однак в одному з них археологи знайшли монету XV ст. «Розкопки можуть тривати ще до півтора місяця. Дорогу переносити не стануть: останки ексгумують і перепоховають на місцевому цвинтарі, після чого ділянку знову заасфальтують», — зазначив депутат.

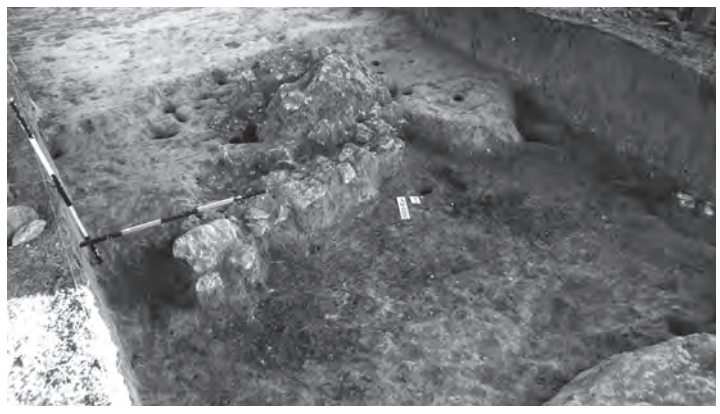
Олексій Петрунін, науковий співробітник Львівського історичного музею, відмітив, що знайдені поховання, імовірно, не пов'язані з жертвами розстрілів. Він пояснив, що жертв розстрілів зазвичай ховали у спільних могилах. Натомість у Куликові були виявлені окремі поховання, де скелети лежать в одному напрямку. Крім того, біля поховань відсутні характерні для таких місць предмети — ґудзики, залишки одягу, кулі або інші особисті речі. «Тут бачимо, що люди лежать в окремих могилах і кістяки покладено в одному напрямку. Одразу біля церкви. Тобто це залишки цвинтаря, на якому, мабуть, хоронили парафіян цього храму», — пояснив учений.

Він припустив, що поховання опинилися близько до поверхні внаслідок будівництва дороги за радянських часів. Тоді частина пагорба могла бути зрізана, що призвело до того, що могили стали мілкішими. Достеменний вік, стать і причину смерти людей мають визначити експерти. Д-р Петрунін указав, що 200–300 років тому смертність була високою, зокрема, з огляду на інфекційні хвороби та низький рівень медичних послуг того часу.

Археологи виявили ремісничу майстерню

■ Андрій Підкуймуха

На Пліснеському городищі археологи дослідили рештки виробничої майстерні. Об'єкт мав господарсько-виробниче призначення. За припущеннями дослідників, там міг працював швець, адже в розкопі знайшли його інструменти.

Археологи обстежили ймовірну майстерню кінця IX — першої половини X ст., яку виявили ще 2023 року. «Споруда мала дещо неправильну прямокутну форму, короткий край якої виходить за межі розкопу. У заповненні споруди та in situ виявлено значну кількість різночасового керамічного матеріалу та залізних предметів (ножі, шило, стріла), гострильний брусок», — зазначили науковці.

Загалом давньослов'янське поселення Пліснеськ мало площу 250 га, великий язичницький культовий центр і сім рядів оборонних валів зі зовнішньою лінією захисту. Від VII ст. там жили слов'янські племена карпатських хорватів, яких 993-го завоював князь Володимир Великий. Місто відродилося у складі Руси, аж доки його не спалили монголи в XIII ст.

ФОТОФАКТ

Підгорецький замок рятують після обвалу муру.

ТЕМПЕРАТУРА СВІТОВОГО ОКЕАНУ ВСТАНОВИЛА РЕКОРД

■ Олег Садовий

Світовий океан установив новий рекорд — у серпні середня температура його поверхні поза полярними регіонами досягла 21,1 градуса за Цельсієм. Дослідники пов'язують це з глобальним потеплінням, а також із посиленням явища Ель-Ніньйо в Тихому океані.

Цей рекорд має особливе значення, оскільки глобальна температура поверхні моря зазвичай досягає максимальних значень у березні та квітні — після літа в Південній півкулі, яка має значно більшу акваторію, ніж Північна. Про це свідчать дані Служби зміни клімату Copernicus (C3S).

Нове Ель-Ніньйо (природне потепління води близько до екватора) уже призвело до недостатньої кількості мусонних опадів в Індії, масштабних лісових пожеж в Індонезії та підвищення ризику пожеж в Австралії. «Цей рекорд — іще один чіткий сигнал того, що океан зазнає дедалі дужчого навантаження», — прокоментувала Саманта Берджесс, представниця C3S.

Вона зазначила, що Ель-Ніньйо додає тепла кліматичній системі, але це відбувається на тлі десятиліть потепління, викликаного людською діяльністю. Кількість днів із морськими хвилями спеки у світі з початку 1990-х рр. зросла більш ніж утричі.

Потепління океану спричиняє підвищення рівня моря через теплове розширення води, що збільшує ризик повеней для прибережних територій і низинних острівних держав. Вища температура океану також підсилює екстремальні погодні явища, оскільки тепліша морська вода віддає атмосфері більше енергії та водяної пари. Це може призводити до інтенсивніших опадів і потужніших штормів.

Крім того, океан поглинає більшість вуглекислого газу, що утворюється внаслідок спалювання викопного пального та вирубування лісів, і викликає нагрівання планети. Однак тепліша вода зменшує ефективність поглинання CO_2 океаном. На думку вчених, це може ослабити один із найважливіших природних механізмів, що стримують глобальне потепління.

За словами Браяна О'Доннелла, директора глобального партнерства Campaign for Nature, для боротьби з рекордним потеплінням океану необхідно якнайшвидше зменшити викиди від спалювання викопного палива й посилити охорону морських і прибережних екосистем.

Він зазначив, що зарості ламінарії, мангрові ліси та болота поглинають вуглець, а коралові рифи захищають узбережжя від штормів і створюють відмінне середовище для морських організмів. Дані C3S охоплюють океани поза полярними регіонами. Арктика залишається регіоном планети, що нагрівається найшвидше. Спостереження температури океану ведуть з 1979 року.

Чим крокодил відрізняється від алігатора

■ Іван Заторський

Алігаторів і крокодилів часто плутають через схожий зовнішній вигляд і спосіб життя. Водночас ці плазуни належать до різних родин і мають низку помітних відмінностей.

Найпростіше почати з форми морди. Зоологи зазначають, що в алігаторів вона широка та нагадує літеру U, тоді як у більшості крокодилів морда довша, вузька і має V-подібну форму. Водночас експерти застерігають, що це правило не є абсолютним: форма щелеп залежить від конкретного виду, а й у крокодилів, і в алігаторів цих видів є кілька.

Ще надійнішою ознакою може бути розташування зубів. Коли алігатор стуляє пащу, його верхня щелепа ширша за нижню, тому більшість нижніх зубів ховається. У крокодилів щелепи мають приблизно однакову ширину, через що верхні та нижні зуби зчіплюються і залишаються помітними. Особливо характерний четвертий нижній зуб, який у крокодила видно навіть при закритій пащі.

За розмірами перевага зазвичай на боці крокодилів. Дорослі американські алігатори в середньому сягають близько 2,4 м у самиць і 3,4 м у самців, хоча особливо великі самці можуть наближатися і до 4,3 м. Деякі види крокодилів значно більші: самці гребінчастих крокодилів можуть перевищувати 6 м завдовжки та важити більш ніж 900 кг. Тому серед найбільших представників двох груп саме крокодили є більшими.

Алігатори переважно пов'язані з прісною водою. Американський алігатор мешкає на болотах, у заболочених місцевостях, озерах і повільних річках південного сходу США. Значно менший китайський алігатор має дуже обмежений ареал у районі нижньої течії Янцзи. Крокодили ж поширені набагато ширше — в Африці, Азії, Австралії, Північній і Південній Америці. Це пояснюють, зокрема, наявністю у справжніх крокодилів спеціальних сольових залоз, які допомагають переносити солонувату та морську воду.

Американські алігатори зазвичай мають темно-сіре або майже чорне забарвлення. Американські крокодили частіше виглядають світлішими — сірувато-зеленими, оливковими чи брунатними. Проте колір залежить від умов: води, мулу, віку тварини й освітлення, тому покладатися лише на нього під час визначення виду не варто.

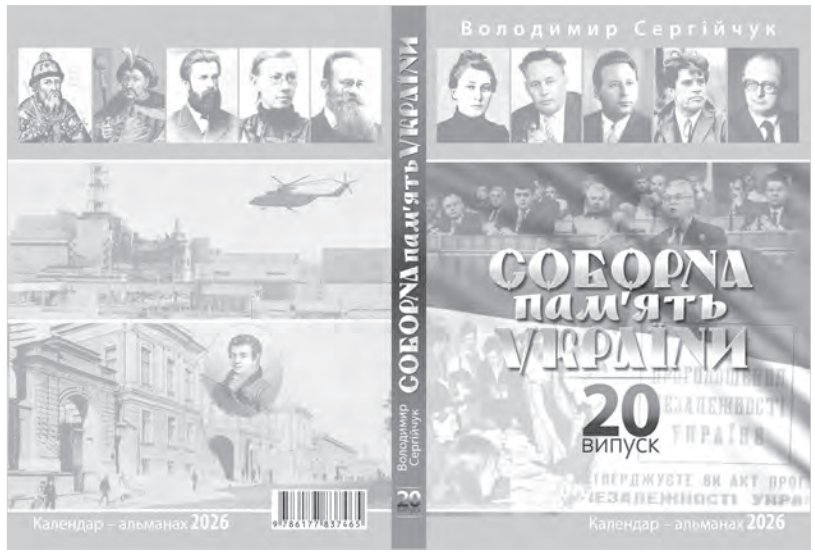
Й алігатори, і крокодили є хижаками, які полюють із засідки. Вони можуть атакувати людей, тому наближатися до них або годувати їх небезпечно. Американські алігатори загалом уникають людей, але можуть стати агресивними, якщо захищають потомство або звикають отримувати їжу від людини.

Водночас учені застерігають від надто загального твердження, що всі крокодили агресивніші за алігаторів. Американські крокодили зазвичай полохливі, тоді як нільські та гребінчасті причетні до значної кількості серйозних і смертельних нападів.

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—26, 28-38

Подаємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

«ГОТУЙМОСЯ Ж ДО ОСТАННЬОГО РІШУЧОГО БОЮ»

(ДО 105-РІЧЧЯ НАКАЗУ СИМОНА ПЕТЛЮРИ ПОВСТАНСЬКИМ СИЛАМ УКРАЇНИ)

с) в повітах і губерніяльних містах Командуючому повстанчмми військами, звільнившими повіт чи губерніяльне місто, призначити повітову чи міську управу в складі голови і чотирьох членів; одночасно з призначенням такої управи наказати їй в двотижневий срок скликати повітовий з'їзд чи мійські збори, на котрих має бути обрана нова УПРАВА. Склад нової Управи подається на затвердження Командуючого повстанчим районом, в котрий входить даний повіт чи губерніяльне місто.

д) в губерніях Командуючому повстанчою групою призначити губерніяльні управи в складі голови та чотирьох членів, перевибори яких мають пройти в найближчий термін губерніяльним з'їздом, скликаним Головним командуванням повстанчих військ.

3. Вищепоказанним органам влади негайно перейняти всі права та обов'язки по цивільному управлінню в підлеглій їм місцевости.

На ці виборні органи влади покладається відповідальність:

а) за нормальний хід життя у всіх його галуззях на підлеглій місцевости. в) за схоронення і якнайшвидше збереження всього державного, громадського та приватного майна, залишеного ворогом.

с) за своєчасне виловлення та припинення діяльности як організацій, так і окремих осіб, ворожих У. Н. Р.

Для виконання цих обов'язків органи влади призначають своїх відпоручників для керування по ріжним галуззям життя і використовують залишені ворогом адміністраційні апарати зі всіма їх діловодствами і документами, викидаючи з персонального складу цих апаратів ворожий українській державности елемент.

За невиконання своїх обов'язків і за службові злочини місцева цивільна влада відповідає перед повстанчим судом, до якого віддається наказом Командуючого групою.

4. Всі роспорядження місцевої влади населенню виконувати точно і неухильно, як накази військові.

Всі невиконуючі, або порушуючі роспорядження місцевої влади караються повстанчим судом. Право віддання до повстанчого суду надлежит командуючим повстанчими військами, займаючими посади не нижче Командуючого районом, а також їх відпоручникам, як при повітовій владі.

5. Усім командуючим групами та районами повстанчих військ заснувати повстанчі суди в мірі потреби, але не меньше одного повстанчого суду на кожний повіт.

6. Всі детально розроблені інструкції по організації виконавчих апаратів (по справам: адміністраційним, земельним, народної освіти, народного господарства, фінансів, шляхів та комунікації, пошт та телеграфів, робітничих організацій та праці, народного здоровля та опікування, судовим, релігійним, державного контрою і по справам інформації та пропаганди), а також про організацію повстанчих судів подаються окремо.

7. По звільненню місцевости повстанчими військами кожному командуючому оголосити цей наказ до загального відома всього населення.

Головний Отаман військ УНР Петлюра. Начальник Штабу Тютюнник.

На документі є помітка С. Петлюри: «Для поширення і відомости нач. пов. районів. 27/VII 1921 р.».

«НЕ ДОЗВОЛИТИ НІ НА ХВИЛЮ, ЩОБ У НАШУ ДУШУ ВКРАЛАСЯ ЗНЕВІРА»

(ДО 85-РІЧЧЯ ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ СЕНЬЙОРІВ ДО ПРОВІДНИКА РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОУН СТЕПАНА БАНДЕРИ)

Проголошення 30 червня 1941 року у Львові з-під прапора Революційної ОУН Акта відновлення Української держави, як відомо, відбувалося без участі її Провідника Степана Бандери, оскільки йому гітлерівське командування не дозволило залишити Краків. Туди ж одразу прибув спецпосланець з Берліна майор Кундт, щойно в столиці третього райху дізналися про цю несанкціоновану фюрером подію.

Там не могли зрозуміти одного: як жменя українських націоналістів зважилась на такий крок, коли великі європейські держави не зважувались на подібну позицію. Тож від Степана Бандери зажадали одного: відкликати доленосний для українського народу документ. Він відмовився, посилаючись на право його нації вирішувати свою долю, хоч чітко собі усвідомлював, що цього йому Гітлер не простить. І не помилився, бо ж негайно був вивезений до Берліна під домашній арешт, де мав одуматися й здатися на ласку фюрера.

Але ця гідна постава Провідника Революційної ОУН справила потужний вплив на українське населення, яке давно чекало повернення рідної влади й стверджувало свою волю на численних багатолюдних мітингах на всіх звільнених від більшовиків теренах. Від мільйонів українців відгукнулася й створена у Львові Українська Рада Сеньйорів, що відігравала роль дорадчого органу Українського Державного Правління, яке було покликане на Народних Зборах у Львові 30 червня 1941 року.

Цей документ не тільки додавав сил вистояти Степану Бандері, а й вселяв упевненість у майбутній перемозі всіх українців.

Львів, 22 липня 1941 року

УКРАЇНСЬКА РАДА СЕНІОРІВ У ЛЬВОВІ.

ДО ВИСОКОПОВАЖАНОГО ПАНА

Степана БАНДЕРИ (в місці постою).

В прилозі пересилаємо постанову Української Ради Сеніорів у Львові до відома та переведення.

З належною пошаною

За Українську Раду Сеніорів

Голова Секретар:

Перед маєстатом могил ГЕРОЇВ, що впали в бою за ВОЛЮ УКРАЇНИ, присягаємо бути вірними аж до смерти великій Ідеї і їхнім заповітам. Не дозволити ні на хвилю, щоб у нашу душу вкрадалася зневіра. У хвилях жалости, як і в хвилях важких змагань, прирікаємо бути однаково твердими, невзвгнутими. Тільки в безустанному змаганні за кращу долю цілої України шукати власного щастя. Для цього діла жити і вмирати під Проводом ОУН.

ПРИСЯГАЄМО.

У 19 років Степан Бандера вступив на агрономічний відділ Львівської політехніки

Хай живе Соборна Самостійна Україна.

Хай живе ОУН і її Провідник СТЕПАН БАНДЕРА.

СЕРПЕНЬ

1 СЕРПНЯ

150 років тому (1876) народився Володимир Чехівський, голова Ради міністрів УНР. Помер 3 листопада 1937 року в Сандормосі (Росія).

95 років тому (1931) помер начальник штабу українських армій генерал-полковник Микола Юнаків. Народився 6 грудня 1871 року в Чугуєві.

2 СЕРПНЯ

85 років тому (1941) в Чернігові народився Юрій Малєєв, археолог, який досліджував пам'ятки доби бронзи і раннього залізного віку України. Автор словника археологічної термінології. Помер 20 травня 2006 року.

3 СЕРПНЯ

95 років тому (1931) відбулася перша Нижньоволзька крайова нарада українського партійного і радянського активу.

4 СЕРПНЯ

70 років тому (1956) помер видатний астроном сучасності Григорій Шайн. Народився 19 квітня 1904 року в Одесі.

5 СЕРПНЯ

160 років тому (1866) на хут. Оріхівщина (тепер — село Полтавської обл.) народився Володимир Леонтович, український прозаїк, літературний критик, політичний і громадсько-культурний діяч, історик, мемуарист, словникар. Належав до київської «Старої громади», організовував народні бібліотеки, дбав про шкільне викладання українською мовою. Був головою «Товариства підмоги українській літературі, науці й штуці» (1911—1919), заступником голови Товариства українських поступовців. З 1917 — член Центральної Ради, з 1918 — міністр земельних справ, з 1919 — на еміграції. Помер 10 грудня 1933 року в Празі.

85 років тому (1941) на Волині під командуванням Тараса Бульби-Боровця розпочалося формування повстанських загонів «Поліська Січ».

5 років тому (2021) помер відомий український політичний діяч, перший голова СБУ і четвертий прем'єр-міністр України Євген Марчук. Обіймав низку інших державних посад. Народився 28 січня 1941 року.

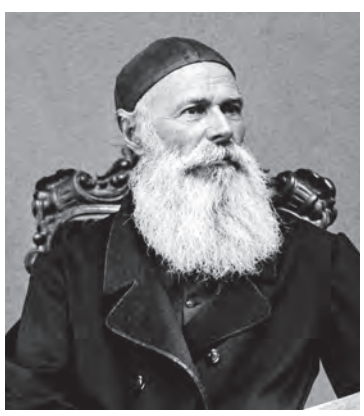
7 СЕРПНЯ

120 років тому (1906) народився Леопольд Левицький, український живописець, графік, учень Краківської академії красних мистецтв. Помер 14 травня 1973 року.

9 СЕРПНЯ

140 років тому (1886) народився Богдан Заклинський, український фольклорист. Помер 12 квітня 1946 року.

10 СЕРПНЯ

155 років тому (1871) помер Микола Закревський, український історик, етнограф, фольклорист, мовознавець, дійсний член Московського археологічного товариства, автор фундаментальних праць «Опис Києва», «Словарь малороссійских идіомов», збірки «Старосвітський бандуриста». Народився 21 червня 1805 року.

135 років тому (1891) народився в Купєвасі (нині — Харківська область) Олександр Попов (Попів), освітній діяч, теоретик української педагогічної науки 20-х років XX ст. Автор праць «Декларації прав дитини» (1920), «Українознавство в школі» (1917), «Соціальне виконання — захист дітей» (1920), «Етапи соціального виховання» (1922), «Актуальні справи дитячої літератури як педагогічного чинника» (1930) та ін. Помер 1958 року.

95 років тому (1931) у Харкові народився Юрій Барабаш, український і російський літературознавець, критик. Дослідник творчості Г. Сковороди, О. Довженка, О. Гончара, М. Гоголя, Т. Шевченка. Лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка (2004).

95 років тому (1931) у Харкові народився Володимир Зінченко, організатор першої в СРСР лабораторії інженерної психології (керував нею в 1961—1970 роках), фундатор кафедри психології праці та інженерної психології у Московському університеті (очолював її протягом 1970—1982 років). Директор Центру наук про людину та директор-організатор Інституту людини РАН (1989). Член-кореспондент АПН СРСР (1974), дійсний член АПН РАН (1992), почесний член Американської академії мистецтв і наук (1998), академік Відділення освіти і культури РАО (2001). Має понад 200 публікацій, зокрема понад 10 монографій, продовжує розробляти питання загальної, інженерної, вікової, експериментальної, культурно-історичної психології та історії психології. Помер 6 лютого 2014 року.

95 років тому (1931) Секретаріат ВУЦВК ухвалив рішення про взяття культурного шефства над дев'ятьма українськими районами Далекосхідного краю.

11 СЕРПНЯ

90 років тому (1936) у Радивилові на Волині народився Ярослав Лучкань, відомий експерт з безпеки польотів на Місяць. Трагічно загинув в авіакатастрофі 22 вересня 1973 року в Массачусетсі (США).

12 СЕРПНЯ

125 років тому (1896) у Лебедині (нині — Сумська обл.) народився Михайло Клоков, український ботанік. Один з авторів і головний редактор окремих томів «Флора УРСР» (1936—1955), «Визначника рослин УРСР» (1950). Описав понад 380 нових видів квіткових рослин. Помер 4 жовтня 1981 року.

100 років тому (1926) мешканці Берестейщини висловили масовий протест проти тверджень соціалістичної газети «Народна справа» щодо приналежності Берестя до Західної Білорусі.

14 СЕРПНЯ

445 років тому (1581) Іваном Федоровим було видано Острозьку Біблію у перекладі староукраїнською мовою.

16 СЕРПНЯ

35 років тому (1991) помер Богдан-Ярослав Цимбалістий, український психолог, публіцист, філософ, громадський діяч української діаспори. Народився 1919 року.

18 СЕРПНЯ

190 років тому (1836) на хут. Переходівка (тепер — село Чернігівської обл.) народився Олександр Кониський, український письменник, журналіст, громадський діяч, педагог, один із фундаторів НТШ у Львові. Автор слів гімну «Боже великий, єдиний, нам Україну храни». Уклав «Російсько-український словник» (виданий 1918). Оборонець української культури, мови, наполягав на відміні Валуєвського та Емського указів. Один із ініціаторів єднання і спільної праці східноукраїнських і західноукраїнських культурно-освітніх організацій, налагодження видавничої справи. Автор популярних книжок і підручників для недільних і вечірніх шкіл — «Українські прописі» (1862), «Перша граматика, або Читання» (1883). Брав участь у заснуванні журналів «Зоря», «Правда». Помер 12 грудня 1900 року в Києві.

90 років тому (1936) народився В'ячеслав Шестопалов, український гідрогеолог, академік НАН України. Помер 10 грудня 2023 року.

70 років тому (1956) у Караганді (Казахстан) народився Василь Герасим'юк, український поет. Автор збірок «Смереки» (1982), «Поток» (1986), «Діти трепети» (1992), «Серпень за старим стилем» (2000) та ін. Лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка (2003).

20 СЕРПНЯ

135 років тому (1891) народився Павло Филипович, український поет-неокласик. Помер 3 листопада 1937 року в Сандормосі (Росія).

23 СЕРПНЯ

140 років тому (1886) народився Григорій Махов (Махів), визначний вітчизняний ґрунтознавець, один з організаторів сільськогосподарської дослідної справи в УРСР. Автор першої детальної карти ґрунтів України (1927), першого підручника «Ґрунтознавство» (1925), редактор монументального видання «Матеріали дослідження ґрунтів України». Помер 22 серпня 1952 року в Бірмінгені (штат Мічіган, США).

24 СЕРПНЯ

День Незалежности України

25 СЕРПНЯ

30 років тому (1996) помер Микола Семененко, український геохімік, петрограф, академік НАН України. Першозасновник Інституту геохімії та фізики мінералів НАНУ. Створив єдину класифікацію метаморфічних гірських порід, заклав теоретичні підвалини сучасного вчення про метаморфізм рухливих зон, розробив геохімічну киснево-водневу модель Землі, вніс значний вклад у геохронологію та теорію історії земної кори. Уперше склав структурні плани та розрізи рудних покладів Кривбасу. Народився 16 листопада 1905 року в Маріуполі.

Володимир Сергійчук

Продовження у наступному номері

АРХИЄПИСКОП ДОЗВОЛИВ НЕЛЕГАЛАМ НЕ ХОДИТИ НА ЛІТУРГІЮ

■ Софія Калина

Чи можуть іноземці, які порушують закон США, незаконно перебуваючи на їхній території, додатково бути звільнені від обов'язку брати участь у недільній Святій літургії? Виявляється, таку диспензу надав Чарльз Томпсон, архиєпископ Індіанаполіса. Декрет наразі діє до 30 вересня ц. р. з можливістю продовження. Його видали у зв'язку з посиленням діяльности імміграційних служб на території архиєпархії Індіанаполіса. «Страх і тривога, спричинені нещодавнім посиленням заходів зі забезпечення дотримання імміграційного законодавства, можуть утримувати деяких християнських вірних від виконання обов'язку участи у Святій літургії, що могло б зашкодити їхньому духовному добру», — зазначив владика.

Скористатися звільненням можуть усі особи, які мають обґрунтовані причини побоюватися затримання, розлучення з родиною або залякування у зв'язку з посиленням заходів зі забезпечення дотримання імміграційного законодавства. Це стосується навіть осіб, які мають належні юридичні документи.

Водночас єпископ рекомендував вірним, які вирішать скористатися диспензою, присвятити більше часу молитві, використовуючи недільні літургійні читання, молитися на вервечці або переглядати пряму трансляцію Святої літургії по телебаченню чи в інтернеті. Душпастирів він закликав, наскільки це можливо, забезпечувати таким вірним духовну опіку, приміром, відвідуючи їх і приносячи Святе Причастя.

Разом із декретом єрарх опублікував заяву, у якій указав, що посилення діяльности імміграційних служб в Індіані викликало страх і невпевненість у багатьох сім'ях, особливо коли затримання призводить до раптового розлучення батьків і дітей. «Визнаючи необхідність діяльности правоохоронних органів задля захисту та дотримання безпеки, ми з великою тривогою спостерігаємо за розлученням сімей, — відзначив він. — Сім'я, яка є основою стабільности нашого суспільства, повинна бути оточена турботою та захищена. Вроджена гідність людини, створеної на образ Божий, вимагає, щоб до кожної особи ставилися з гідністю, співчуттям і повагою».

Хоча Католицька церква висловлює співчуття мігрантам, які втікають від насильства чи крайньої бідности, близько половини нелегальних іммігрантів у США — це люди, які в'їхали до країни легально за туристичними або діловими візами, а потім перевищили дозволений термін перебування. Іншими словами, вони вирішили проігнорувати правила, дотримуватися яких раніше зобов'язалися.

Водночас Церква навчає, що католики загалом повинні дотримуватися законів, установлених цивільною владою. Про це каже Катехизм Католицької церкви: «Політична влада, з огляду на загальне благо, за яке вона відповідає, може підпорядкувати право на еміграцію різним юридичним умовам, особливо щодо виконання мігрантами своїх обов'язків перед країною, яка їх приймає. Іммігрант зобов'язаний із вдячністю поважати матеріальну та духовну спадщину країни, яка його прийняла, підкорятися її законам і робити свій внесок у її видатки».

Архиєпархія Індіанаполіса стала щонайменше сьомою єпархією у США, яка звільнила вірних від обов'язку недільної участи у Святій літургії у зв'язку з посиленням імміграційного контролю за президентства Дональда Трампа.

Відкрили семінарію Любомира Гузара

■ Юстина Зарваниця

У Лондоні (Велика Британія) відбулося урочисте відкриття Української католицької семінарії ім. Блаженнійшого патріарха Любомира Гузара. Першими вихованцями закладу стало шестеро семінаристів, які розпочинають навчання та формацію для майбутнього священничого служіння в Лондонській єпархії Пресвятої Родини.

З нагоди відкриття семінарії Божественну літургію очолив Кеннет Новаківський, єпископ єпархії Пресвятої Родини в Лондоні. Його привітали о. Давид Сеник, ректор семінарії, разом із першими вихованцями. Із владикою Кеннетом співслужили владика

Маріан Андрей Пацак, ЧНІ, апостольський візитатор для словаків греко-католиків у Західній Європі, представники керівництва семінарії та священники з різних парафій єпархії. До спільної молитви приєдналися батьки, рідні й близькі семінаристів. «Відкриття цієї семінарії є вагомим внеском у духовне майбутнє нашої спільноти, — зазначив єпископ Кеннет. — Готуючи цих шістьох відданих Богові чоловіків до священничого служіння, ми дбаємо про те, щоб духовні й душпастирські потреби наших вірних належно задовольнялися впродовж наступних поколінь. Ця формація відбуватиметься тут, у самому серці Лондона, під покровительством блаженної пам'яті патріарха Любомира Гузара».

Наприкінці літургії зачитали грамоту Блаженнійшого Святослава, глави Української греко-католицької церкви (УГКЦ), надіслану з Патріаршої курії в Києві. Її вручили о. Давиду Сенику. Блаженнійший побажав ректорові й усім відповідальним за формацію семінарійної спільноти мудрости, сили та благодаті для плекання нових покликань. «Нехай Він (Бог) дарує семінаристам серця, завжди уважні до Його божественного голосу, щоб вони вірно йшли за Христом і щодня зростали в любові до Всемогутнього Бога та Його Святої Церкви», — ідеться у документі.

Нагадаємо, що владика Новаківський оголосив про заснування семінарії 26 березня ц. р. Відповідний декрет набув чинности у Квітну неділю, 29 березня. Ректором терміном на п'ять років призначили о. Давида-Івана Сеника. Створення власної семінарії має на меті забезпечити підготовку майбутніх священників з урахуванням культурного й душпастирського середовища Великої Британії та зі збереженням літургійної і духовної спадщини УГКЦ.

Главу російських баптистів оштрафували через Біблію

■ Ірина Коляда

Петра Міцкевича, пастора московської церкви «Голгофа» та керівника Російського союзу євангельських християн-баптистів, визнали винним за ст. 20.33 (участь у діяльності «небажаної організації») Кодексу Російської Федерації (РФ) про адміністративні правопорушення. Бутирський суд Москви призначив йому штраф у сумі 20 тис. RUB.

Приводом став виявлений у церкві один примірник Біблії у синодальному перекладі, виданий американською організацією Mission Eurasia, яку Генеральна прокуратура РФ у квітні визнала «небажаною». За ту ж саму Біблію оштрафували й «Голгофу». Захист указував, що після покарання релігійної організації притягати її керівника за те саме порушення надмірно, проте суд із цим не погодився.

ФОТОФАКТ

В Умані тисячі хасидів провели молитву за Україну.

УЧИТЕЛЬ ІЗ ТЕХАСУ РОЗПЛАКАВСЯ НА УРОЦІ

■ Юлія Потерянко

Даріус Вільямс, викладач середньої школи Вітлі техаського шкільного округу Г'юстон, зізнався, що його психіка не витримала вже на другий день навчального року. «У мене щойно закінчився тригодинний урок, і я буквально розклеївся просто серед класу», — поділився він.

Учитель не зміг стримати емоцій, коли збагнув, що учні випускного класу не вміють читати і писати.

Педагог працює за програмою Career and Technical Education (CTE) у системі New Education System (NES). Загалом NES — це масштабна і доволі контроверсійна реформа, запроваджена в школах Г'юстона. Вона спрямована на підтягування «слабких» шкіл у бідних районах. Система передбачає жорстко стандартизовані плани уроків, сувору дисципліну, щоденний моніторинг успішности й підвищені зарплати для вчителів, але водночас вимагає від них працювати в дуже суворому темпі та за готовими шаблонами. Тобто вчитель знав, що іде працювати зі слабкими учнями. Що ж до CTE, то це загальнонаціональна американська програма кар'єрної та технічної освіти, яка ще під час навчання готує старшокласників до конкретних професій — від кулінарії до IT.

Під час уроку Даріус дав учням випускного класу два абзаци для читання та попросив дописати одне незавершене речення, яке він практично сам за них і сформулював. Він був шокований, коли діти не впоралися із цим завданням: «Я практично дописав це речення за них. Я розібрав із ними ситуацію, ми разом зробили позначки на полях. Я видав їм відповіді ще до того, як виникла сама задача, але вони все одно не впоралися. Тож просто не розумію, у чому саме криється проблема».

Із червоними від сліз очима педагог зазначив, що його учні вміють висловлюватися, розмірковувати та аргументувати свою думку усно, але абсолютно нездатні перенести ці навички на папір. «Наші темношкірі й латиноамериканські хлопці, наші темношкірі й латиноамериканські дівчата...» — сказав Вільямс, зайшовся плачем і вимкнув відеозапис.

Вільямс має вищу освіту, зокрема, нещодавно здійснив свою мрію: закінчив Музичний коледж у Берклі з класу фортепіано. Попри щирі переживання за своїх учнів, педагог після публікації відео наштовхнувся на критику. Коментатори поставили під сумнів його кваліфікацію та право оцінювати грамотність учнів. У відповідь педагог нагадав, що у квітні здобув свій другий диплом бакалавра в Музичному коледжі Берклі, а зараз навчається на маґістратурі в Американському коледжі освіти за напрямом «Навчальні програми та методика викладання».

Він також перелічив свої офіційні сертифікати, зокрема, від штату Техас та Департаменту освіти штату. «Усі мої сертифікати в повному порядку», — сказав Вільямс у наступному відео. А також закликав усіх, у кого є претензії до його викладацької майстерности, спробувати зробити краще.

Як написала The New York Post, емоційний зрив техаського педагога стався на тлі новин про те, що більшість учнів 3–5 класів Нью-Йорка минулого навчального року провалила іспити з англійської мови. Попередні результати, опубліковані Департаментом освіти штату, свідчать, що 2025/2026 навчального року незадовільні оцінки отримали 57 % третьокласників, 52 % четвертокласників та 57 % п'ятикласників. Загалом серед учнів 4–8 класів лише 48 % продемонстрували достатній рівень володіння мовою, що, за даними департаменту, є суттєвим падінням — на цілих 5 %, порівнюючи з минулим роком.

Військову освіту обрали майже 3,5 тис. вступників

■ Роман Журба

Цього року майже 3,5 тис. вступників в Україні обрали військову освіту. Найбільше нових студентів прийняли: Харківський національний університет Повітряних сил Збройних сил України (ЗСУ) — понад 700; Військовий інститут Київського національного університету (КНУ) ім. Тараса Шевченка — понад 550; Національна академія Сухопутних військ ЗСУ — понад 500.

100 % від запланованої кількости вступників зараховані до Військового інституту КНУ, Інституту Військово-морських сил Національного університету «Одеська морська академія» та Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету.

Як наголосили в Міністерстві оборони України (МОУ), система військової освіти нині охоплює 121 спеціалізацію. Це широкий спектр фахових напрямів — від управління підрозділами, озброєння та розвідки до права, медицини, психології, логістики й міжнародних відносин.

Військова освіта постійно адаптується до досвіду сучасної війни та потреб сил оборони. Майже половина спеціалізацій, представлених у військових закладах вищої освіти та військових коледжах, стосується галузі знань «Безпека й оборона»: військового управління, забезпечення військ, озброєння та військової техніки.

За словами Любови Галан, заступника міністра оборони, такий спектр підготовки дозволяє формувати кадри не лише для безпосереднього управління підрозділами, а й для технічного, медичного, логістичного, правового та іншого забезпечення сил оборони.

Однією з важливих змін у військовій освіті є розвиток підготовки фахівців із безпілотних систем. «У військових навчальних закладах представлені спеціалізації, пов'язані з тактичними й авіаційними безпілотними системами, а також управлінням і ремонтом морських безекіпажних комплексів. Це відповідає викликам сучасної війни, де технологічна перевага, розвідка, точність ураження та здатність швидко обробляти інформацію безпосередньо впливають на ефективність підрозділів», — поінформували в МОУ.

Там зазначили, що Україна розвиває військову освіту з урахуванням бойового досвіду та потреб сил оборони, щоб майбутні офіцери були готові працювати з новими технологіями, ефективно керувати підрозділами та ухвалювати рішення в умовах сучасної війни. «Це інвестиція в професійність війська, його технологічність і спроможність забезпечити надійну оборону України», — підсумували у відомстві.

ПЕРША АБСОЛЮТНА ЧЕМПІОНКА ЗІ СТРИБКІВ

■ Софія Калина

Ярослава Магучіх стала першою у світі абсолютною чемпіонкою світу зі стрибків у висоту. На дебютному чемпіонаті в Будапешті вона єдина підкорила 1,99 м і забрала золото. До того у швейцарському Цюриху відбувся етап Діамантової ліги. Від України на турнірі виступили три легкоатлетки: Ярослава Магучіх, Ірина Геращенко і Юлія Левченко.

Срібну медаль здобула Ірина, результат 2 м став повторенням її особистого рекорду. Та в боротьбі за золото вона не змогла взяти висоту 2,02 м, тоді як її суперниця з Австралії Нікола Олislагерс упоралася із завданням із другої спроби.

Ярослава своєю чергою не змогла перестрибнути планку на висоті 2 м, яку вона встановила після того, як не досягла успіху при спробі стрибнути на 1,98 м. Несправджені надії призвели до того, що тоді вона залишилася без медалей.

А у швейцарському місті Беллінцоні відбувся етап срібної серії Континентальної ліги з легкої атлетики. У секторі для стрибків у висоту Україну представляв Олег Дорощук. Він розпочав доволі впевнено, подолавши одну за одною три висоти з першої спроби та очоливши таблицю результатів. Першої помилки Олег припустився на висоті 2,28 м, а саме тут вирішувалася доля медалей. Відтак він здобув срібну медаль етапу.

Ще один етап Континентального туру з легкої атлетики провели в німецькому Хайльбронні. У жіночому секторі для стрибків у висоту змагалися Ярослава Магучіх і Юлія Левченко. Остання розпочала виступи дуже успішно, подолавши початкові три висоти з першої спроби. Однак з висотою 1,9 м Юля не впоралася. Ярослава ж стартувала з висоти 1,93 м, після чого вже визначився призовий п'єдестал. Вона не змогла взяти висоту 2,02 м, тож отримала лише срібло.

Дефлімпійські збірні виграли два золота

■ Юстина Зарваниця

У сербському місті Златиборі завершився чемпіонат світу (ЧС) із баскетболу 3 х 3 серед дефлімпійських збірних. Україну на світовій першості представляли три команди — дві чоловічі та одна жіноча. За підсумками турніру українські збірні здобули два золота й п'яте місце.

Жіноча збірна України у складі Ксенії Афанасьєвої, Олександри Семенчук, Олени Хороших і Катерини Черниш упевнено пройшла турнірну дистанцію. Українки розпочали виступи з перемог над Монголією (21:2) й Італією (22:16), а наступного дня здолали Польщу-2 (21:12) та Литву-1 (19:11).

У чвертьфінальній стадії українська команда перемогла США (21:10) і Тайвань (21:12), після чого у півфіналі впевнено обіграла Литву (21:10). У фінальному матчі на українок чекала Польща-1. Збірна України знову продемонструвала впевнену гру й здобула перемогу з рахунком 21:14.

Чоловіча збірна України-1 у складі Віталія Бикова, Євгена Бречка, Максима Михайлова й Андрія Рауса також провела турнір потужно. Українці здобули перемоги над Венесуелою (21:15), Тайванем (21:7), Литвою-1 (22:14), Польщею-2 (21:12), Польщею-1 (21:16) та Грецією (21:7). У півфіналі Україна-1 переграла Венесуелу (21:15). У фіналі українці зустрілися зі сербами, господарями чемпіонату. І в напруженій боротьбі «синьо-жовті» виявилася кращими (21:17).

Збірна України-2 (Єгор Кропив'янський, Іван Куликов, Ярослав Стрижак і Мирослав Ткаленко) завершила ЧС на п'ятому місці. Команда здобула низку перемог на груповому етапі, зокрема, над Сербією-2 (21:5) та Грецією (21:9), а в матчі за п'яте-шосте місця переграла Словенію (14:10).

Українець виграв турнір серії ATP Challenger

■ Марко Стріха

Георгій Кравченко здобув перемогу на челенджері, що проводили в болгарському Пловдиві. У фінальному матчі він із легкістю обіграв місцевого тенісиста Янакі Мілева з рахунком 6:0, 6:2. Зустріч тривала годину і 14 хвилин.

Свій шлях на цьому турнірі українець розпочав з поєдинку проти чеського гравця Даніеля Синякова, якого здолав у трьох сетах, відігравши п'ять матчболів. Після цього Георгій зустрівся з восьмим сіяним Огненом Мілічем зі Сербії, якого переміг у двох сетах.

У чвертьфіналі челенджера відбулося українське дербі між Кравченком та Олександром Овчаренком. Георгій отримав перемогу над співвітчизником у двох сетах і виборов місце у півфіналі турніру. У боротьбі за вихід у фінал зустрівся зі сербом Душаном Обрадовичем і завоював перемогу в трьох сетах (2:6, 6:2, 6:3).

Ця звитяга стала першою для Кравченка на турнірах серії челенджера — до Пловдива він жодного разу не проходив далі другого кола на подібних змаганнях. Тож став 13-м українським тенісистом, який досяг фіналу турніру ATP Challenger Tour. Завдяки титулу, здобутому в Пловдиві, 26-річний тенісист також покращить своє місце у світовому рейтингу: із 392-ї сходинки він підійметься значно вище, опинившись за два кроки від дебюту серед 300 найкращих.

Кохан знову став призером

■ Роман Журба

Михайло Кохан відзначився на золотому етапі континентального туру в рамках проведення Меморіалу Бориса Ханжековича в Загребі (Хорватія). Він продемонстрував результат 81,42 м. Жбурнувши молот на таку відстань у п'ятій спробі, українець показав результат, гідний володаря срібної медалі. Він також здобув медаль на турнірі срібної серії світового туру в Польщі.

Успіх Михайла став помітним уже з другої спроби, коли вийшов у лідери. До завершення змагань своїм місцем він уже нікому не поступився.

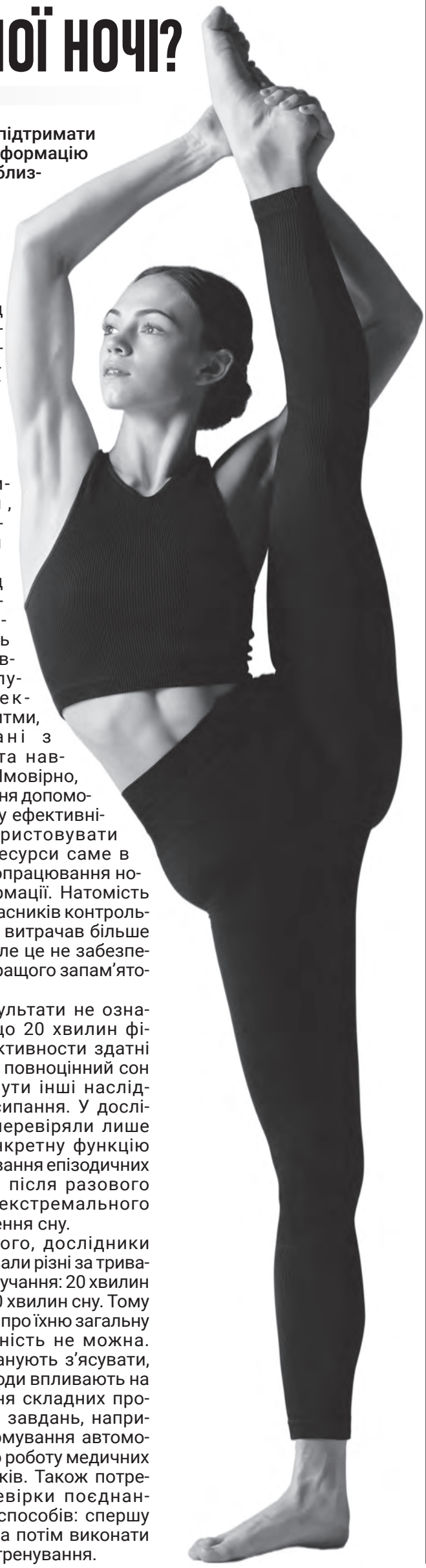
Крім того, Кохан піднявся на п'єдестал пошани на Євро-2026. На континентальній першості українець дійшов до фіналу разом із 12 іншими атлетами. Підсумком перших трьох спроб українця стала п'ята позиція в заліку. Тільки передостанній кидок дав йому шанс стати нарівні з лідерами заліку, однак здобуте третє місце залишилося найкращим із його показників на цих змаганнях.

Михайло став ще й володарем медалі на етапі континентального туру в Брешії (Італія). Після першої спроби він посів друге місце з результатом 77,68 м. У другій спробі українець трохи покращив свій показник, але не зміг наблизитися до Бенце Галаша, лідера змагань, утримавши другу позицію та здобувши срібну медаль турніру.

ТРЕНУВАННЯ ЧИ СОН ПІСЛЯ БЕЗСОННОЇ НОЧІ?

■ Софія Левченко

Коротке фізичне тренування може підтримати здатність запам'ятовувати нову інформацію після тривалого недосипання приблизно так само, як півторагодинний сон. Проте сон і фізична активність впливають на виснажений мозок по-різному. Це підтвердив експеримент за участю 53 здорових молодих людей.

Вони не спали протягом 30 годин, після чого їх довільно розподілили на три групи.

Перша група 20 хвилин тренувалася на велотренажері з помірно високою інтенсивністю — приблизно на рівні 80 % максимальної частоти серцевих скорочень. Другій групі дали можливість поспати 90 хвилин у тихій темній кімнаті. Учасники контрольної групи протягом 20 хвилин сиділи на велотренажері, але не крутили педалей.

Приблизно через пів години після цього всі виконали завдання на запам'ятовування. Учасникам показали 150 зображень і попросили оцінити їхню емоційну насиченість. Одночасно дослідники реєстрували активність мозку за допомогою електроенцефалографії.

Через три дні добровольці повернулися до лабораторії. Цього разу їм показали 150 раніше побачених і 75 нових зображень та попросили визначити, які з них вони вже бачили. Учасники, які тренувалися або спали, краще впоралися з перевіркою пам'яті, ніж контрольна група. Правильно розпізнали раніше показані зображення: 56 % учасників після фізичної активности; 57 % після 90-хвилинного сну; 46 % у контрольній групі.

Отже, коротке тренування і сон дали подібний результат. Однак записи мозкової активности засвідчили, що досягнули цього різними шляхами. У групі, яка мала змогу поспати, знизилися показники нейронної втоми й тиску сну. Мозок частково відновився ще до початку завдання і був краще підготовлений до сприйняття нової інформації. Саме початковий стан мозку після сну найкраще передбачав, наскільки добре людина розпізнає зображення через три дні.

Та фізична активність не усунула ознак недосипання. Перед завданням мозок учасників цієї групи залишався приблизно таким же втомленим, як у контрольній групі. Проте під час перегляду зображень він активніше залучав електричні ритми, пов'язані з увагою та навчанням. Імовірно, тренування допомогло мозку ефективніше використовувати наявні ресурси саме в момент опрацювання нової інформації. Натомість мозок учасників контрольної групи витрачав більше зусиль, але це не забезпечувало кращого запам'ятовування.

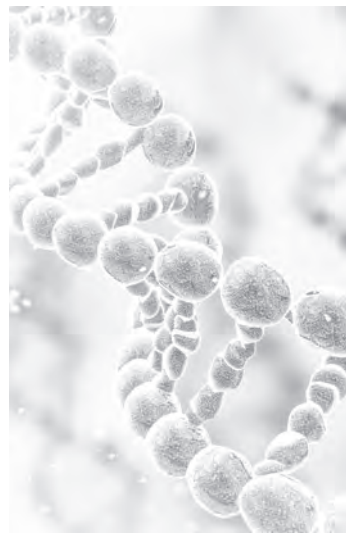
Ці результати не означають, що 20 хвилин фізичної активности здатні замінити повноцінний сон або усунути інші наслідки недосипання. У дослідженні перевіряли лише одну конкретну функцію — формування епізодичних спогадів після разового періоду екстремального позбавлення сну.

Крім того, дослідники порівнювали різні за тривалістю втручання: 20 хвилин руху та 90 хвилин сну. Тому говорити про їхню загальну рівноцінність не можна. Учені планують з'ясувати, як ці методи впливають на виконання складних професійних завдань, наприклад, кермування автомобілем або роботу медичних працівників. Також потребує перевірки поєднання двох способів: спершу поспати, а потім виконати коротке тренування.

Які хвороби можуть розвиватися непомітно

■ Олена Чернюк

Деякі захворювання можуть тривалий час не впливати на самопочуття, але поступово шкодити організму. Фахівці Вінницького обласного центру контролю та профілактики хвороб розповіли, на які показники варто звертати увагу та які обстеження допомагають вчасно помітити проблему.

Людина може почуватися цілком здоровою, але в цей час в організмі вже можуть відбуватися зміни, які згодом призводять до серйозних проблем. Деякі захворювання тривалий час не мають виражених симптомів, тому важливо не чекати, поки з'явиться біль чи інше помітне погіршення самопочуття.

Артеріальна гіпертензія нерідко розвивається без явних симптомів. Людина може не відчувати підвищення тиску, хоча воно поступово збільшує навантаження на серце та судини. Іноді можуть виникати головний біль, запаморочення чи підвищена втомлюваність, однак розраховувати лише на самопочуття не варто. Для контролю важливо регулярно вимірювати артеріальний тиск. За потреби лікар може призначити електрокардіограму, аналізи крови й інші обстеження.

Цукровий діабет 2-го типу на ранніх етапах не завжди має помітні прояви. Серед можливих симптомів — постійна спрага, часте сечовипускання, підвищений апетит і втома. Перевірити рівень цукру можна за допомогою аналізу крови. За рекомендацією лікаря також визначають глікований гемоглобін, який показує середній рівень глюкози за певний період.

При атеросклерозі в стінках артерій накопичуються жирові відкладення, через що судини поступово втрачають нормальну прохідність. На початку людина ніби нічого не відчуває. Згодом при фізичних навантаженнях можуть з'являтися біль у грудях, задишка або швидка втомлюваність. Стан серцево-судинної системи та рівень холестерину можна оцінити за допомогою аналізів і обстежень, які за потреби призначає лікар.

Хронічні захворювання нирок часто не мають виражених проявів на ранніх стадіях. Зміни виявляються під час звичайного аналізу сечі або крови. Серед показників, на які звертають увагу, — рівень креатиніну та швидкість клубочкової фільтрації. У деяких випадках лікар може призначити ультразвукову діагностику (УЗД) нирок. Коли хвороба прогресує, виникають набряки, зміни показників сечі або підвищення артеріального тиску.

Жирова хвороба печінки також може тривалий час розвиватися без помітних симптомів. Іноді люди скаржаться на втому або відчуття важкости в правому підребер'ї, але ці ознаки можуть мати й інші причини. Для оцінки стану печінки лікар призначає аналізи на печінкові показники, а також УЗД та інші обстеження.

Окремі онкологічні захворювання здатні тривалий час не подавати специфічних симптомів. Тому важливу роль відіграють профілактичні обстеження, які проводять залежно від віку, статі та факторів ризику. Не варто чекати появи болю, щоб звернутися по медичну допомогу. Зміни в самопочутті, незрозуміла тривала втома, набряки, біль у грудях чи животі, зміни на шкірі або інші незвичні симптоми — привід проконсультуватися з лікарем. Також варто повідомити сімейному лікарю, якщо в родині були випадки певних хронічних чи онкологічних захворювань. Спадковість може впливати на ризики, отже, і змінювати підхід до профілактичних обстежень.

У КАНАДІ АВТІВКИ КРАДУТЬ ДЛЯ РФ

■ Василь Нетудихата

Російська Федерація (РФ) стала найбільшим пунктом призначення для дорогих автомобілів, викрадених у Канаді. За даними королівської кінної поліції, від лютого 2024-го до липня 2026 року в Інтерполі зареєстрували 4 798 повідомлень про такі машини, виявлені в РФ.

Останніми роками в Канаді значно зросли викрадення автомобілів, а санкції та обмеження на імпорт до РФ створили там дефіцит дорогих автівок. Як наслідок, викрадені машини стали прибутковим товаром для міжнародних злочинних організацій.

Особливим попитом користуються пікапи Toyota Tundra, Ford F-150 і Dodge Ram, а також преміальні позашляховики Land Rover. За словами Фредеріка Бонсена, офіцера канадської прикордонної служби, у порту Монреаля щотижня виявляють 20–30 викрадених автомобілів загальною вартістю до 2 млн CAD.

Нові Land Rover, які в Канаді коштують близько 125 тис. CAD, на чорному ринку можуть продавати приблизно вдвічі дорожче. За словами правоохоронців, значну частину автомобілів викрадають не випадково. «Автомобілі крадуть не просто так. Їх викрадають під замовлення конкретних покупців», — зазначив Ренато Шипані, представник Інтерполу.

За даними канадських правоохоронців, одним з основних маршрутів перевезення викрадених машин до РФ є шлях через Об'єднані Арабські Емірати. Також фіксували маршрути через Грузію, Казахстан, Киргизстан і Литву.

До викрадень можуть бути залучені цілі злочинні мережі. Зокрема, замовлення на конкретні моделі розміщують на чорних онлайн-майданчиках, після чого злочинці шукають потрібні автомобілі в престижних дільницях і біля торговельних центрів. У деяких випадках вони навіть проникають у будинки, щоб викрасти ключі від машин.

За даними канадських правоохоронців, частину автомобілів удається повернути. Торік серед приблизно 200 повернутих до Канади машин були й автомобілі з РФ, а в липні ц. р. звідти зуміли вивезти ще шість викрадених автівок.

Водночас у Росії можуть створити законодавчі умови для легалізації частини таких автомобілів. У липні уряд РФ запропонував надати Міністерству внутрішніх справ право реєструвати машини, які перебувають у базі Інтерполу, якщо їх розшукують за ініціативою так званих недружніх країн, але автомобілі вже ввезені до Росії та придбані її громадянами.

ФОТОФАКТ

У Польщі облаштували синьо-жовті паркомісця. Поляки обурилися, бо подумали, що їх зробили спеціально для українців. Насправді ж це місця для батьків, які підвозять дітей до школи, а маркування зробили для безпеки.

Китайські роботаксі виїдуть на дороги Європи

■ Марко Стріха

Китайський розробник безпілотних автомобілів Pony.ai та сервіс таксі Uber уклали нову угоду, у межах якої тисячі повністю автономних роботаксі компанії незабаром мають з'явитися на дорогах Європи. Для Pony.ai партнерство відкриває готову глобальну платформу для виходу на нові ринки, тоді як Uber отримує доступ до технології автономного кермування китайського розробника.

Pony.ai — не новачок у сфері комерційних роботаксі. Компанія надає платні послуги безпілотних перевезень у чотирьох китайських містах і довше ніж рік співпрацює з Uber, намагаючись вивести свої технології за межі домашнього ринку.

Раніше цього року Pony.ai та Uber також об'єдналися з Verne — компанією, що займається автономними роботаксі та має підтримку Мате Рімаца, засновника Rimac. Verne, своєю чергою розвиває сервіс у Загребі (Хорватія).

За умовами нового партнерства, Pony.ai надаватиме технологію автономного кермування рівня Level 4 та власний досвід експлуатації роботаксі. Uber відповідатиме за доступ пасажирів до сервісу через свій застосунок, у якому також здійснюватимуть оплату поїздок. У деяких країнах до роботи можуть залучати місцевих операторів автопарків, які відповідатимуть за щоденну експлуатацію автомобілів.

Очікується, що роботаксі Pony.ai з'являться в чотирьох європейських містах. Які саме першими отримають сервіс, компанії наразі не розкривають. Так само не оголошували достеменні терміни початку розгортання нових автопарків. Європа при цьому не стане кінцевою точкою експансії. Після запуску у європейських містах Uber і Pony.ai планують розглянути подальше розширення на ринки Близького Сходу.

Українець відродив Spyker

■ Алекс Антонів

Зараз ведуть багато розмов про український IT, defense tech, стартапи й інвестиції. Але є історія, що звучить особливо. В українців з'явився свій слід у світі гіперкарів. І це вже не просто інвестиційна новина.

Володимир Носов, засновник WhiteBIT і W Group, став співвласником Spyker Cars — одного з найбільш неординарних автомобільних брендів Нідерландів. І компанія Spyker повернулася до сегмента ексклюзивних гіперкарів із цілком новим C8 Preliator XXV Coupe. Автомобіль дебютував на заході The Quail у межах автомобільного тижня в Монтереї (штат Каліфорнія) та поєднав 800-сильний V8, механічну коробку передач і вручну виготовлений алюмінієвий кузов.

2026-го, коли автомобільна індустрія стрімко рухається до електрифікації, автоматизації та software-defined vehicles, Spyker робить майже зухвалий крок — повертається до автомобіля як механічного мистецтва.

Іще кілька місяців тому це можна було сприймати просто як красиву інвестицію українського підприємця в легендарний європейський бренд. А тепер бачимо результат. Spyker повернувся на Le Mans Classic. Представлений новий автомобіль. Бренд знову заявляє про себе на глобальній автомобільній сцені. Тобто це вже не історія про те, що українець купив частку автомобільної компанії. Це історія про те, що український капітал бере участь у відродженні європейської автомобільної легенди.

Але чому мовчить українська автомобільна спільнота? Ми із захопленням обговорюємо новий Ferrari, Porsche чи Lamborghini. Але коли українець стає співвласником виробника ексклюзивних автомобілів і допомагає повернути його на світову сцену — ця новина проходить майже непоміченою.

А дарма. Бо автомобільна індустрія — це не лише заводи, конвеєри та мільйони проданих машин. Це ще й інженерія, культура, heritage, дизайн і сміливість створювати речі, що не зобов'язані подобатися всім.

Саме таким завжди був тепер уже трохи український Spyker.

ГОРОСКОП ІЗ 24 ДО 30 ВЕРЕСНЯ

Овен (21.03—20.04))

У вас можуть з'явитися вдалі домовленості, пропозиції співпраці або приємні грошові новини. Особливо якщо давно чекали на виплату чи вирішення важливого фінансового питання. Перевірте своє здоров'я, перегляньте харчування та не відмовляйте собі у відпочинку. Не відкладайте сон і відновлення «на завтра» заради роботи чи інших справ, адже зараз особливо важливо прислухатися до власного самопочуття. Навіть такі прості речі, як налагоджений режим дня, достатня кількість води та заняття улюбленою йогою, допоможуть почуватися краще й не відчувати надмірного виснаження.

Телець (21.04—21.05)

Справ стане більше, зате й можливостей теж. Ділові партнери, клієнти та нові домовленості можуть приємно втішити. Головне — вірите в себе й у свої можливості. А тіло вам подякує, адже йому так бракує активности. А втім, ви й так це добре розумієте, але чомусь ігноруєте. Близькі стосунки стануть серйознішими: захочеться більше довіри, стабільности й спільних планів. Для тих, хто в парі, зараз хороший момент, щоби порозмовляти про важливе, можливо, навіть і про поповнення в родині.

Близнюки (22.05—21.06)

У вас з'явиться натхнення для запусків нових проєктів, презентацій і сміливих ідей. Гобі теж може несподівано принести прибутки, придивіться до цього уважніше. Не намагайтеся бути всюди й одразу, навіть якщо дуже хочеться. Помірний темп життя вам лише на користь. І нехай весь світ зачекає. Самотнім варто частіше виходити з дому: цікава людина може чекати не в чаті, а у вашій улюбленій кав'ярні чи супермаркеті. Ви зустрінетесь очима й усе одразу стане зрозуміло.

Рак (22.06—23.07)

Зараз можна сміливо братися за домашні питання: ремонт, покупки для оселі або плани щодо нерухомости. Головне — не купити весь декор першого ж дня. Не поспішайте вирішувати чужі проблеми й брати на себе зайву відповідальність, особливо важливо залишити трохи часу та уваги для себе. Вам особливо захочеться душевности, щирих розмов і тепла. Якщо давно намірялися обговорити щось важливе з партнером, тепер момент максимально вдалий.

Лев (24.07—23.08)

Ваше життя стане значно динамічнішим: побільшає зустрічей, нових знайомств і ділових домовленостей. Ваші слова матимуть особливу вагу, тож не бійтеся згадувати про свої ідеї та бажання. Зараз удалий час, аби заявити про себе, домовитися про важливе або зробити крок назустріч новим можливостям. Та робота — це, звісно, важливо, але сон і повноцінне харчування теж ніхто не скасовував. Не намагайтеся встигнути все й одразу: розподіляйте навантаження так, щоб залишалися сили не тільки на справи, а й на себе.

Діва (24.08—23.09)

Фокус зміщується на гроші — можливі премії, нові джерела прибутків або дуже вдалі покупки. Головне — не поспішайте витрачати все одразу й уважно оцінюйте пропозиції, які здаються надто привабливими. Турбота про зовнішність зараз особливо підійматиме настрій і допоможе почуватися впевненіше. Не обов'язково влаштовувати грандіозний шопінг — іноді достатньо дрібнички, щоби покращити собі настрій. Емоції зараз стануть глибшими, а пристрасть — помітнішою. Чесно розповідайте про свої бажання.

Терези (24.09—23.10)

Дайте собі можливість трохи сповільнитися, виспатися, побути наодинці або зайнятися тим, що справді дає задоволення. Не намагайтеся заповнити кожну вільну хвилину справами — невелике перезавантаження допоможе повернутися до звичного темпу з новими силами. Зараз удалий час, щоб освіжити образ, спробувати щось нове й частіше бувати там, де є можливість завести цікаві знайомства. Можливі також приємні подарунки або фінансові сюрпризи від партнера.

Скорпіон (24.10—22.11)

Не бійтеся ділитися своїми ідеями та брати на себе роль людини, яка задає напрямок руху — цього разу до вашої думки справді дослухатимуться. З'явиться більше фінансових можливостей, а ваші старання нарешті помітять та оцінять. Це може бути нова пропозиція, додатковий заробіток або приємний бонус за вже виконану роботу. Не применшуйте власні заслуги. Нові знайомства, пристрасть у парі або довгоочікувана емоційна близькість — усе можливо.

Стрілець (23.11—21.12)

Не відмовляйтеся від командної роботи: саме через знайомства й однодумців можуть прийти класні можливості. Зустрічі з друзями й відпочинок — теж важлива частина життя. Не намагайтеся постійно бути продуктивними, якщо організм просить перепочинку. Залишайте у графіку місце для приємних зустрічей, прогулянок і спонтанних планів, адже саме вони допоможуть перезавантажитися та відновити енергію.

Козеріг (22.12—20.01)

Вам добре вдаються навчання, юридичні питання та справи із закордонними партнерами. Потім настане вдалий період для кар'єрного зростання, важливих угод і зміцнення авторитету. Плануйте перерви так само відповідально, як робочі зустрічі, і не намагайтеся витиснути зі себе максимум. Якісне харчування, достатній сон і хоча б короткі павзи протягом дня допоможуть зберегти енергію та не виснажитися ще до завершення всіх справ.

Водолій (21.01—19.02)

Вам варто звернути увагу на навчання, юридичні справи й нові ділові контакти. Улаштуйте невелику поїздку, прогуляйтеся новим маршрутом або просто проведіть день подалі від звичних місць. Зміна картинки навколо допоможе відволіктися від рутини, розкласти думки по поличках і повернутися до справ із новими силами. Дружба може перерости у щось романтичне. Іноді найцікавіші історії починаються саме так.

Риби (20.02—20.03)

Можуть удало вирішитися фінансові труднощі, з'явитися додаткові ресурси або можливості для великого прибутку. Важливо не соромитися просити про допомогу, якщо вона потрібна. Головне зараз — не вимагати від себе миттєвих результатів, а поступово формувати звички, яких буде легко дотримуватися. Навіть така проста рутина допоможе почуватися бадьоріше й краще впоратися із ситуацією.

Світлана Таланова

П	П	А	О	Я	Ц	И	Л	У	В
А	О	С	Д	К	О	Л	Е	С	О
Р	Т	Ф	Е	С	Е	П	У	К	Т
А	С	А	П	Е	П	А	Р	К	К
Л	О	Л	Р	Д	А	Р	О	Г	Е
Е	Т	Ь	О	А	С	Т	О	П	П
Л	В	Т	Т	Н	А	Р	О	П	С
Ь	А	З	У	П	И	Н	К	А	О
А	Т	Р	А	В	Ь	Л	У	Б	Р
А	Л	Е	Я	Р	Е	В	К	С	П

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: автостоп, асфальт, АТ, бульвар, вулиця, гора, зупинка, колесо, купе, паралель, парк, пора, проспект, седан, сквер, стоп, торпедо. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 38: вокаліст.

Колишню в'язницю перетворили на готель

■ Оксана Горнятко

Японська курортна компанія Hoshino Resorts перетворила колишню в'язницю на розкішний готель на 48 номерів. Культова в'язниця Нара, збудована 1908 року, була визнана культурною пам'яткою Японії 2017-го. Цього року вона відчинила свої двері, але вже як розкішний готель Hoshinoya Nara Prison Hotel.

Комплекс має зіркоподібну конструкцію, із п'ятьма крилами для утримання під вартою що розходяться від центрального командного пункту. Загалом весь комплекс займає площу 25 акрів і містить музей в'язниці Нара.

Масая Какегава, генеральний менеджер готелю, розповів, що з моменту відкриття готель користується особливою популярністю серед іноземних гостей і мандрівників, які цікавляться архітектурою, історією та культурою.

Загалом у готелі є три типи номерів, найбільший із яких — 11-Cell Deluxe — має вітальню та гардеробну. Ціна за ніч там починається від 245 USD, хоча ціни змінюються залежно від сезону.

Тюремний комплекс, здебільшого збудований працівниками в'язниці, має головні ворота в романському стилі, що височіють над навколишніми стінами й охороняють передній двір двоповерхової адміністративної будівлі. Багато оригінальних архітектурних деталей в'язниці було збережено, зокрема, цегляні стіни ручної роботи та оригінальні стельові молдинги будівлі.

Навіть коридори зберегли багато оригінальних деталей в'язниці, зокрема, зелені дерев'яні двері камер з оглядовими щілинами, вентиляційні люки та номери кімнат. Над коридорами досі видно оригінальні мансардні вікна та сталеві арматурні балки.

Найбільшим викликом під час майже семирічної реконструкції було з'ясувати, як зберегти історичні особливості в'язниці, водночас зробивши її достатньо комфортною для використання як розкішного готелю. «Замість того, щоб приховувати її минуле, ми хотіли, щоб гості фізично відчували цю історію, пересуваючись простором», — сказав Какегава.